

Rais Samia aonya hujuma dhidi ya ndege za serikali

UKURASA 2

Mrithi wa Mfugale TANROADS ateuliwa, Profesa Mgaya aula

UKURASA 3

Nipashe

Jumamosi Julai 31, 2021 Tanzania 1,000/- Kenya 100/-

ISSN 0856 • Na. 0580658

www.ippmedia.com

www.facebook.com/nipashetz

www.instagram.com/theguardian_newspaper

LIKE & FOLLOW US

MWANGA WA JAMII

Vituo 550 vya chanjo corona

MASHARTI manne yawekwa, wananchi waweka kando tahadhari... *Endelea ukurasa 2*

Kamati kuadhibu wakiuka maadili

UKURASA 5

Korti yatupa ombi la utetezi kesi ya Sabaya

UKURASA 2

Rais Samia Suluhu Hassan, akiwa pamoja na viongozi mbalimbali akikata utepe kuashiria kupokea ndege mpya aina ya Bombardier DASH 8-Q400 iliyonunuliwa na Serikali ya Tanzania na kukodishwa kwa Shirika la Ndege la ATCL, ilipowasili katika Uwanja wa Ndege wa Kimataifa wa Julius Nyerere, jijini Dar es Salaam jana. Wa pili kushoto ni Makamu wa Rais, Dk. Philip Isidor Mpango na wa tatu kulia ni Waziri Mkuu Kassim Majaliwa. **PICHA: IKULU**

Korti yatupilia mbali ombi la utetezi kesi ya Sabaya

Na Allan Isack, ARUSHA

MAHAKAMA ya Hakimu Mkazi Mkoala wa Arusha, imetupilia mbali ombi dogo la mawakili wa utetezi katika kesi ya aliyekuwa Mkuu wa Wilaya ya Hai, Lengai Ole Sabaya la kutaka maelezo ya awali yaliyoandikwa katika Kituo Kikuu cha Polisi cha Arusha.

Maelezo hayo ni yale yaliyoandikwa na shahidi wa sita wa Jamhuri katika kesi hiyo, Bakari Msangi (38). Mawakili hao waliiomba maelezo hayo yatumike kama sehemu ya kielelezo cha ushahidi kwa kuwa utaratibu wa uwasilishwaji ulikosewa.

Mbali na Sabaya, washtakiwa wengine katika kesi hiyo ni Sylvester Nyegu (26) na Daniel Mbura wanaokabiliwa na mashtaka matatua ya unyangu'anyi wa kutumua silaha.

Akitoa uamuzi huo mdogo, Hakimu Mkazi Mwandamizi Odira Amworo, alitupilia mbali ombi hilo kutohaka na sababu mbalimbali baada ya la Mawakili wa Utetezi kutumika kama sehemu ya kielelezo cha ushahidi katika kesi hiyo.

"Baada ya kusoma uamuzi wa pande zote mbili, mahakama ilirejea kwenye baadhi ya kesi katika Mahakama ya Rufani na iliainisha utaratibu wa kufuata moja maelezo ya shahidi yanatakiwa kusomwa, alisema Hakimu Mkazi Odira Amworo wakati akitoa uamuzi huo.

"Pili shahidi lazima arejeshwe kwenye maeneo la ushahidi wake ambaa una-takiwa kutikiswa na tatu lazima nyaraka itolewe kama ushahidi mahakamani. Katika hatua ya kwanza haikutekelezwa, hivyo mahakama imekubaliwa kuwa pingamizi limekubaliwa," aliongeza.

Juzi wakati mawakili wa utetezi wakim-hoji shahidi huyo wakiongozwa na Wakili Moses Mahuna, waliiomba mahakama watumie kielelezo cha maelezo ya awali ya shahidi huyo kama sehemu ya ushahidi mahakamani.

Baada ya ombi kutolewa, kulitokea mabishano makali ya kisheria kati ya upande wa Jamhuri na wa utetezi.

Mawakili wa Jamhuri wakiongozwa na Wakili wa Serikali Mkuu Tuamini Kweka, Wakili wa Serikali Mwandamizi Abdallah Chavula na Wakili wa Serikali Baraka Mgaya, walipinga ombi la utetezi kwa madai kuwa hawakufuata utaratibu wa kishe-ria na wa kimahakama.

Wakili Chavula alidai mahakamani hapo kwamba kuna utaratibu wa kuwasilishi ombi hilo ambaa haukuftuwa, hivyo kui-omba mahakama kutupilia mbali ombi hilo.

"Mheshimiwa Hakimu kwa kuwa ndugu zetu wa utetezi hawakufuata kanuni na utaratibu wa kimahakama kuomba nyaraka hii kutumika kama sehemu ya ushahidi, tunaomba mahakama yako tukufu itupilia mbali ombi lao," alidai Chavula.

Mbali na mawakili wa Jamhuri kuiomba mahakama hiyo kukataa nyaraka ya maelezo hayo kutumika kama sehemu ya ushahidi, pia shahidi naye aliiomba mahakama hiyo kutumia ushahidi alioutoa mahakamani badala ya maelekezo alioandikisha kituo cha polisi 9 na 16, mwaka huu.

Mwenyekiti wa Kamati ya Amani ya Viongozi wa Dini Mkoala wa Dar es Salaam, Alhad Mussa Salum (kushoto), akizungumza na waandishi wa habari jijini Dar es Salaam jana, baada ya kuchaguliwa tena kuwa Mwenyekiti mpya wa kamati hiyo juu. Katikati ni Katibu Mkuu wa kamati hiyo, Askofu Israel Maasa na Naibu Katibu Mkuu, Sheikh Dk. Amri Juma. PICH: JUMANNE JUMA

Vituo 550 chanjo corona

Na Waandishi Wetu

WAKATI huduma ya chanjo ya UVIKO-19 ikitarajia kuanza kutolewa kwa wananchi kuanzia Jumanne ya wiki ijayo kwenye vituo 550 katika mikoa ya Tanzania Bara, serikali imetua masharti manne ya kuchanja.

Katika taarifa iliyotolewa jana jijini Dar es Salaam na Katibu Mkuu wa Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto, Prof. Abel Makubi, vituo takribani 550 vitatumika kutoa huduma hiyo.

Prof. Makubi alitaja masharti ya kupata chanjo hiyo ni pamoja na wanaotaka kuchanja, kutakwa kujisali kwa kutumia mtandao wa ndani ya simu au kompyuta.

Alisema anayefanya 'booking' ya siku ya kuchanja anaweza pia kwenda kwenye kituo na kujisali kuanzia Jumatatu ya wiki ijayo pamoja na kujaza fomu ya uhari wa kuchanja.

Prof. Makubi alisema sharti

lingine ni chanjo hiyo itaanza kutolewa kwa makundi yenye uhitaji mkubwa, ambayo ni watumishi wa sekta ya afya, watu wazima kuanzia umri wa miaka 50 na kuendelea na watu wenye magonjwa.

Alisema wananchi wanaotaka kwenda kuchanja, wanatakiwa kujihakiki kama wapo katika makundi hayo kabla ya kupokea chanjo.

"Kutokana na mwongozo wa chanjo wa taifa dhidi ya ugonjwa wa UVIKO-19, ule wa Shirika la Afya Duniani (WHO), maelekezo ya Covax Facility na upungufu wa uzalishaji wa chanjo toka viwandani, chanjo hizi kwa sasa zinatolewa kwa kufuata vipaumbabe vya makundi yenye uhitaji mkubwa," alisema Prof. Makubi.

Aliendelea kufafanua: "Serikali inategemea kutoa chanjo kwa makundi yanayolengwa kuanzia Agosti 3, mwaka huu, siku ya Jumanne katika vituo 550 vya kutolea huduma katika mikoa yote ya Tanzania Bara."

Prof. Makubi alisema walengwa wanapaswa kwenda katika vituo hivyo wakiwa na kitambulisho cha kupigia kura au leseni ya udereva, hati ya kusafiria na kitambulisho cha uraia.

Alisema makundi mengine ya taendelea kupata chanjo katika awamu zinazofuata mara zitakapowasili nchini.

Serikali ilipokea chanjo 1,058,400 ya UVIKO-19 aina ya Johnson & Johnson wiki iliyopita kutoka Serikali ya Marekani kupitia mpango wa Covax, unaolenga kusaidia nchi zinazoendelea katika kubabiliana na janga hilo.

Rais Samia Suluhu Hassan alizindua chanjo hiyo kitaifa kwa kuchanja Ikulu jijini Dar es Salaam.

HADHARI KANDO

Wakati serikali ikisisitiza ugonjwa huo unaendelea kuchukua maisha ya wananchi, mkoani Dar es Salaam, hadhari na miongozo ya kukabiliana na

baa hilo ni kama imepuuza.

Nipashe ilishuhudia jana katika masoko (mfano Mwenge), usafiri wa daladala na treni, wananchi wakiwa wamesongamana bila kuchukua tahadhari yoyote ikiwamo kuvaa barakoa.

Kwenye usafiri wa mabasi yaendayo haraka, maarufu Mwendokasi, Nipashe ilishuhudia abiria wakiwa wamevaa barakoa wakati wa kukata tiketi, lakini baadhi yao walizivua walipoingia ndani ya mabasi huku ndani ya mabasi hayo kukiwa na msongano mukubwa wa abiria.

"Siwezi kuva barakoa kwa kuwa mazingira yanayonzunguka ni changamoto. Unawea ukajikinga lakini wenzako wanakuzunguka wasijikinge na hivyo kukuweka katika hatari ya kupata maambukizi," alisema Hamidu Omari, mfanyakibashara wa Mwenge.

•Imeandikwa na Mary Geofrey, Sechellah Nakamba na Haika Christopher (SJMC)

Samia aonya hujuma ndege za serikali

Na Romana Mallya

RAIS Samia Suluhu Hassan ameongoza mapokezi ya ndege ya tisa iliyonunuliwa na serikali, akionya hujuma dhidi ya ndege hizo.

Katika hotuba yake wakati wa mapokezi hayo jijini Dar es Salaam jana, Rais Samia alisema ndege hizo zimepatikana kwa jasho na damu, hivyo watumishi wa Shirika la Ndege (ATCL) wana-paswa kuwa makini katika utun-zaji na uhudumiajai wake.

Ndege mpya iliyopokewa jana ni aina ya Bombadier DASH 8-Q400, Rais Samia akiagiza: "Kudhibiti vitendo vya hujuma kwa ndege zetu, zikituzwa zitakaa

muda mrefu na zitaleta tija ambayo tumeikusudia."

Alisema kwa miaka mitano ijayo wanategemea kuliimarisha shirika hilo pamoja na sekta ya usafiri wa anga.

Kuhusu vikwazo vinavyolikabi shirika hilo, Mkuu wa Nchi alisema serikali imipokea na juzi alipokea mpango kazi wa shirika hilo unaopitiwa na ofisi yake kabla ya kufanya mjadala wa pamoja na ATCL na wizara husika kuona namna watakavyokwenda.

Pia alisema wanalfanyia kazi suala la hisa za asilimia 20 kwenye kampuni inayotoa huduma ya chakula kwenye ndege hizo ili ATCL iwe sehemu ya utoaji wa huduma hizo kwa kiwango kikubwa.

Rais Samia pia alifurahishwa na marubani wanawake wanne waliorusha ndege na watatu wengine watakaojiunga nao hivi karibuni.

Alisema usafiri wa anga ni kichocheo muhimu duniani kwa sababu ni salama na wa haraka.

Rais Samia alisema kwa kuitambua hilo, ndiyo sababu Tanzania imeamua kununua ndege ya kusafirisha mizigo kwa kuwa ni mionganoni mwa wazalishaji wa matunda, mboga na maua.

"Sualal la kuwa na ndege ni muhimu, tunaangalia ukuaji wa uchumi tunaanza na ndege moja, tutukua vizuri mbele tutakuwa na nyininge," alisema.

Rais pia alisema ili nchi ivutie watalii wengi na kunufaika nao,

ni lazima iimirishe usafiri wa anga na udhibitisho wanaona nchi zingine zilizojimarisha katika eneo hilo zikiwamo Morocco, Afrika Kusini, Misri na Kenya.

Alisema mbali na mpango wa ununuzi wa ndege 11, wamejenga rada nne Dar es Salaam, Kilimanjaro, Mwanza ili kuimarisha usalama wa anga la Tanzania na kumpungu gharama za uendeshaji.

Awali, Mkurugenzi Mtendaji wa ATCL, Ladislaus Matindi, alibainisha baadhi ya vikwazo vinavyowakibili yakiwamo madeni waliyorithi na mlipuko wa virusi ya corona.

"Tunashukuru serikali kwa kuchukua hatua kulipa baadhi ya madeni hayo yakiwamo madeni makubwa," alisifu.

HABARI KITAIFA

AZAKI zapewa darasa

Na Mwandishi Wetu

MWENYEKITI wa Baraza la Uratibu wa Asasi za Kiraia Taifa (NaCoNGO), amezitaka Asasi za Kiraia (AZAKI) kufanya kazi kwa tija na kufuata sheria, wajibu na weledi ili kuleta maendeleo kwenye jamii.

Lilian Badi aliyasema hayo juzi jijini Dar es Salaam wakati wa uzinduzi wa wiki ya AZAKI, ulioshirikisha asasi mbalimbali nchini.

Alisema asasi hizo ni muhimu kukutana ili kujiunza na kubadilishana uzoefu na kwamba NaCoNGO itaendelea kushirikiana nazo hususan katika kufanya maboresho na maguezi kwa mujibu wa sheria.

"Ni muhimu kutambua kwamba Foundation for Civil Society (FCS) imekuwa kinara katika kuzijengeza uwezo AZAKI kuititia ruzuku na hata mafunzo mbalimbali.

"Tunapozindua wiki ya AZAKI ni ushahidi wa ufanisi na dhamira ya asasi kufikia mafanikio," alisema Lilian.

Alisema FCS pamoja na wadau wengine wanapaswa kuendelea kuunga mkono NaCoNGO na kutekeleza majukumu yao kisheria na kwamba hatua hiyo itasaidia kupungua kwa migogoro ya mara kwa mara isyo na tija kwenye asasi ambayo hudhoofisha utendaji.

Mkurugenzi Mkuu wa FCS, Francis Kiwanga, alisema katika kuandaa wiki ya AZAKI itakayoanza Oktoba 25 hadi 29, mwaka huu, wanataraja kumwalika Rais Samia Suluhu Hassan kuwa mgeni rasmi.

Alisema lengo ni kutathmini kazi zao na kuungeza maeneo ya kimkakati.

"Ili kuleta tija katika maeneo nchini, ni kazi

Msajili wa Mashirika Yasiyo ya Kiserikali, Vickness Mayao (kulia), Rais wa Shirika la Foundation for Civil Society (FCS), Dk. Stigmata Tenga (wa pili kulia), Mwenyekiti wa Baraza la Taifa la Mashirika yasiyo ya Kiserikali (NaCoNGO), Liliani Badi (wa tatu kulia), Mbunge wa Viti Maalum kuititia mashirika hayo, Neema Lugangira, na Mkurugenzi Mtendaji wa FCS, Francis Kiwanga, wakishuhudia uzinduzi wa Wiki ya Asasi za Kiraia (AZAKI) 2021, jijini Dar es Salaam juzi. **PICHA: JOHN BADI**

ya serikali lakini serikali haiwezi kufanya peke yake, inatakiwa kila mmoja kuchangia.

"AZAKI tunatakiwa kutoa mchango wetu na nguvu kuelekeza nguvu zetu zaidi hususan kwenye mpango wa taifa wa miaka mitano," alisema.

Aliongeza kuwa wiki hiyo pia itahusisha maonyesho ili jamii izifahamu AZAKI zilizopo nchini na majukumu yao kijamii kwa kila asasi ambayo intatumbuliwa na serikali.

Mbunge wa Viti Maalum, Neema Lugangira, alisema AZAKI zikitumia fedha za ruzuku ipasavyo kwenye sekta mbalimbali, itasaidia mifradi kuwa endelevu.

"Mara nyingi asasi za kiraia huwa tunahesabiwa kama sekta binafsi, asasi zinasimama katika kuchangia maendeleo na sio katika kupata faida, ninasema hilo kwa sababu nina taasisi.

"Kuna vijana wanafanya kazi kwangu ambaeo wanaojitolea, ninawalipa posho, TRA inawahesabia kama wafanyakazi na kutu-toza kodi, tunahitaji sheria sahihi," Neema alishauri.

Rais Samia ateua mrithi wa Mfugale

Na Mwandishi Maalum

RAIS Samia Suluhu Hassan amefanya uteuzi wa viongozi wawili, akiwamo Rogatus Mativila (pichani), aliyeteuliwa kuwa Mtendaji Mkuu wa Wakala wa Barabara (TANROADS).

Mativila anachukua nafasi iliyokuwa wazi kuto-kana na kufariki dunia kwa Patrick Mfugale Juni 29 mwaka huu.

Taarifa iliyotolewa jana kwa vyombo vya habari na Jaffar Hani, Mkurugenzi wa Mawasiliano ya Rais, Ikulu, ilibainisha kuwa kabla ya uteuzi huo, Mativila alikuwa Mkurugenzi wa Barabara, Wizara ya Ujenzi na Uchukuzi (Sekta ya Ujenzi).

Taarifa hiyo ya Ikulu pia ilibainisha kuwa Rais Samia amemteua Profesa Yunus Mgaya kuwa Mwenyekiti wa Bodi ya Shirika la Uvvi Tanzania (TAFICO).

Profesa Mgaya pia ni Mkurugenzi Mkuu wa Taasisi ya Taifa ya Utafiti wa Magonjwa ya Binadamu.

Taarifa ya Ikulu ilibainisha kwamba uteuzi wa viongozi hao wawili ulianza rasmi Julai 28 mwaka huu.

TANZANIA FOREST CONSERVATION GROUP

STATEMENT OF RECEIPTS AND EXPENDITURE FOR THE YEAR ENDED 30 JUNE 2021

This publication of the Statement of Receipts and Expenditure is made in accordance with regulation 13(a) of the Non-Government Organization Act (Amendments), Regulation 2018 which requires Non-Government Organizations receiving funds exceeding TZS 20 Million to publish bi annually the funds received and its expenditure.

DETAILS	ACTUAL - TZS
RECEIPTS	
Opening fund balance	1,705,440,505.00
Disbursement from Donors	452,211,058.00
TOTAL RECEIPTS FROM DONORS	2,157,651,563.00
PROGRAMMES EXPENDITURE	
Participatory Forest Management	100,417,774.00
Environmental Education	104,515,236.00
Community Development (Poverty reduction in rural communities)	424,024,941.00
Communication and Advocacy	104,160,433.00
OTHER PROGRAMME EXPENDITURE	
Institution Development and Resources Mobilization	186,385,957.00
Personnel	668,862,929.00
TOTAL PROGRAMMES EXPENDITURES	1,588,367,270.00
FUND BALANCE**	569,284,293.00

**Fund balance represents an obligation to conduct donor funded activities per contractual commitments made between donor/development partners and the organisation/recipient, where funds have not been transferred and such activities have not yet occurred.

Executive Director
Tanzania Forest Conservation Group
Plot 323, Msasani Village
Mwaikibaki Rd
P.O. Box. 23410
Dar es Salaam
Tanzania

Mauaji wivu wa mapenzi yanavyoacha simanzi

Na Maulid Mmbaga

SEHEMU ya tatu ya ripoti hii iliagazia matukio mbalimbali ya mauaji kwa mwa-kaka jana na kuonyesha kwa sehemu kubwa yaliclagizwa na wivu wa mapenzi. Ende-lea na sehemu ya mwisho...

JANUARI Mosi mwaka huu, mkazi wa kijiji cha Pemba wilayani Tarime mkoani Mara Burure Mniko alishikiliwa na Jeshi la Polisi kwa tuhu-ma za kumuua baba yake mdogo aitwaye Chiranye Mniko, chanzo ni ulevi.

Januari 3, mkazi wa Kitongoji cha Kwasala-ka, wilayani Kilindi, mkoani Tanga, Seif Hatibu, alidaiwa kumuua kaka yake Mahimbo Hatibu, chanzo ni ugomvi unaotajwa kusababishwa na deni la Sh. 13,000.

Januari 4, Polisi mkoani Kagera walim-shikilia Amos Ludovick (39) mkazi wa kijiji cha Ibale, wilayani Kyerwa kwa madai ya kusababishwa kifo cha mtoto wake Dastan Amos (13), kutokana na fimbo.

Siku hiyo pia, mwanafunzi wa Shule ya Royal Vision ya jijini Arusha, Junior Calvin (11), alidaiwa kukatisha uhai wake kwa kujinyonga na kipande cha kamba ya sweta.

Januari 5, Ben Maganga (26), alitiwa hatiani kwa kumbaka na kumpa mimba mwanafunzi wa kidato cha kwanza mwenye umri wa miaka (15).

Januari 10, mwalimu wa Shule ya Msingi Na-

mib B, Halmashauri ya Bunda mkoani Mara ambaye jina lake halikubainishwa alikamatwa kwa kosa la ubakaji.

Januari 14, polisi mkoani Ruvuma lili-mshikilia mfanyakazi wa kampuni ya ulinzi ya Komesha, Shabani Mpacha, kwa tuhuma za kumuua mke wake Zainabu Yassin (46) kwa madai ya wivu wa kimpenzi.

Januari 18, askari polisi Yusup Said (52), na msichana wa kazi Chausiku Rashidi (20) walifikutwa wamekuwa kwa kujinyonga, tukio lilitoeka Kibaha mkoani Pwani na Kitunda ji-jini Dar es Salaam.

Januari 19, mkazi wa mtaa wa Julia Newala mkoani Mtware, Hashimu Suleiman, alifariki dunia baada ya kujimwagia mafuta ya Petroli mwilini na kujichoma moto hadharani kwa wivu wa kimpenzi.

Januari 22, mkazi wa Wilaya ya Ludewa mkoani Njombe Claus Lugome, alidaiwa kumuua ndugu yake Rainary Lugome, kwa madai ya kuku wake waliingia katika shamba la kaka yake.

Januari 25, mfanyakazi wa ndani mwenye umri wa miaka (19) alituhumiwa kumuua mtoto wa bosi wake Heleni Chistopher (10) mkazi wa Kawe Mzimuni mkoani Dar es Salaam.

Tarehe hiyo pia katika Jiji la Arusha, mkazi wa kijiji cha Olosiva Kata ya Olorieni jijini humo Olaisi Wavii (46) alishikiliwa na polisi kwa madai ya kumnajisi mtoto wake wa miaka mitatu.

Januari 26, Samuel James, mkazi wa mtaa

wa Mageuzi, Kata ya Ndemebezi Shinyanga kumuua mke wake, Paulina Daudi kwa kumpiga na mtwangio kutokana na ugomvi wa kifamilia.

Januari 27, kijana Pawa Kandago (22) mkazi wa kijiji cha Mapogoro mkoani Mbeya, alidaiwa kujinyonga kutokana na misfugo yake ng'ombe zaidi ya 50 kukamatwa na vikosi nya ulinzi na usalama bonde la Ihefu.

Februari 4, Ahamadi Makotta (43) mkazi wa kitongoji cha Majengo, alituhumiwa kumuua kaka yake Abdull Makotta (55) kutokana na ugomvi uliosababishwa na kugombea nyumba ya urithi ilioyoachwa na marehemu baya yao.

Februari 7, polisi mkoani Shinyanga lili-washikilia wanandoa wawili Christina Mwangi na mume wake Yohana Michael kwa tuhuma za kumchoma moto mtoto wao na kumbababishi majeraha, kwa madai ya kuba karanga.

Februari 9, Jackson Bahati (27) mkazi wa kijiji cha Buhangizi, Kata ya Kagu, mkoani Geita, alidaiwa kuwajeruhi watoto wake wawili kwa kuwachoma kisu maeneo ya tumboni baada ya kubaini kuwa aliyekuwa mke wake ameolewa na mwanaume mwinge.

Februari 13, mwanafunzi wa kidato cha pili katika Shule ya Sekondari Ndugu wilayani Mbozi mkoani Songwe, Rehema Kapufi (15) alijinyongwa.

Machi mosi, Ally Mkonga (58) mkazi wa Kata ya Raheleo Manispaa ya Lindi ambaye pia ni mwalimu wa madrasa alihukumiwa kutumika kifungo cha miaka 20 kwa kosa la udhalilishaji kingono.

Machi 5, Deus Kakusu (52), Mkazi wa Kijiji cha Kanazi Kata ya Ntatumbla wilayani Nkasa, mkoani Rukwa, alidaiwa kujinyonga hadi kufa kwa kutumia chandarua, kwa sababu zilizotajwa kuwa ni ugumu wa maisha.

Tarehe hiyo hiyo, Mtawa wa kituo cha kuhudumia wagonjwa wa Ukomma cha Nazareth kilichopo Ifakara mkoani Morogoro, Agatha Mbalalila (50) aliuawa kwa kuchomwa kisu na mgonjwa aliyekuwa akipatiwa matibabu katika kituo hicho.

Machi 10, Polisi mkoani Mbeya lili-mshikilia Mussa Benard (27) na wenzake wawili kwa tuhuma za kumuua mume na mke.

Machi 14, Sikonge mkoani Tabora watu wasiojulikana walidaiwa kuwaua mwanafunzi na dereva bodaboda katika matukio tofauti na miili yao kuitelekeza vichakani, na sababu za tukio hilo hazikubainishwa.

Machi 22, Mkazi wa Handeni mkoani Tangga, Christopher William, alidaiwa kumuua kikatili rafiki yake kwa kumcharanga na mapanga kutokana na deni la Sh. 3,000.

Machi 25, Mahakama Kuu Tanzania, Kanda ya Mwanza iliyahukumu watu 14 kunyongwa hadi kufa baada ya kukutwa na hatia ya kusababisha mauaji ya watu katika sehemu mbalimbali kwa kucusudia.

Machi 27, mkoani Dar es Salaam, watu wasiojulikana walimuwa aliyekuwa mwandishi wa habari wa ITV/Radio One na mtangazaji wa kipindi cha jarida la wanawake Blandina Sembu (47) na sababu za kutokea kwa tukio hilo hazikubainishwa.

April 2, mkoani Tarime, watu wasiojulikana walisababisha vifo yaa watu wawili katika matukio tofauti, akiwamo Mwenyekiti wa Mtaa, Juma Kamugisha ambaye alichomwa na kitu chenyi ncha kali tumboni.

Tukio lingine ni la mlinzi wa duka Nyamhangi Mwita, aliyeuawa kwa kukatwa na mapanga wakati akiwa katika lindo lake usiku.

April 6, mwanafunzi wa darasa la nne katika Shule ya Msingi Kahororo Bukoba, Irene Revocatus (10) aliuawa kwa kupigwa na kitu kizito kichwani, kubakwa kisha kutupwa kichakani na watu wasiofahamika.

April 9, mkazi wa kijiji cha Janda Buhigwe mkoani Kigoma Shinje Mugalama, aliuawa kikatili na watu wasiojulikana kwa kukatwa shingo na kutenganishwa na kiwiliwili.

April 13, mama mwenye umri wa miaka 41 mkazi wa Mvumero, mkoani Morogoro, alibakwa na vijana tisa alioidai kuwa ni jamii ya Kamasai.

April 16, Joachim Rwegasira (45) mkazi wa kijiji cha Buhanga, Muleba mkoani Kagera, alishikiliwa na polisi kwa tuhuma za kumuua mke wake na mtoto wa mwaka mmoja kwa madai kuwa mke wake alikuwa na mahusiano ya kimpenzi na jirani yake.

April 18, mkazi wa kitongoji cha Butiama wilayani Kyela, Amini Sanga (36) alitiwa mbaroni kwa tuhuma za kumuua mkewe Mariam Mahenge (25) kwa kumcharanga mapanga kwa madai ya wivu wa mapenzi.

April 25, polisi mkoani Pwani lili-mshikilia Askari wa jeshi la wananchi wa Tanzania, Praiveti Godfrey kwa tuhuma za kumchoma kisu hadi kufa mke wake Fatuma Salumu, kwa madai ya kufanya tendo la ndoa nje ya ndoa.

ITAENDELEA

IN THE HIGH COURT OF TANZANIA
(COMMERCIAL DIVISION)
AT DAR ES SALAAM
COMMERCIAL CASE NO. 4 OF 2021
ALIOS FINANCE TANZANIA LIMITED.....PLAINTIFF
VERSUS
AHMED ALLY HEMED .....DEFENDANT
DECREE:

WHEREFORE, the Plaintiff prays for judgment and decree as follows:

- A declaration that the Defendant breached of the Vehicle Lease Agreement dated 21st September, 2017.
- Payment of TZS 185,360,298.79/- being outstanding amount arising from the unpaid installment arrears, remaining principal amount and late fees penalties arising from the vehicle leasing agreement.
- Payment of interest at the commercial rate prevailing at the date if Judgment or such rate as the Honorable court may deem fit and just, accruing and computed from the date of the judgment of this suit.
- Payment of General damages as may be assessed by this Honorable Court
- Payment of the cost of this suit and
- Any other relief(s) that the Honorable Court may deem fit and just to grant.

This suit is coming up for Consent Judgment on 13th day of July, 2021, before His Lordship, Mr. Justice Dr. D.J. Nangela, Judge in the presence of Mr. David Kasanga hold brief of Ms. Esther Peter, Advocate for the Plaintiff and in the absence defendant.

THIS COURT DOTHE HEREBY ORDER THAT:

The judgment in default is here entered in favour of the Plaintiff and order as follows;

- It is hereby declared that, the Defendant breached the Vehicle Lease Agreement dated 21st September, 2017;
- The Defendant shall, without failure, pay the Plaintiff TZS 185,360,298.79/- being outstanding amount arising from unpaid installment arrears and the remaining principal amount arising from the vehicle lease agreement.
- Defendant shall pay interest at the Commercial rate of 14% from the date of Judgment to the date of final payment thereof.
- The defendant shall pay the Plaintiff TZS 5,000,000 as general damages.
- The Defendant shall pay interest at the Court rate of 7% of the decretal amount from the date of this judgment to the date when the decree is fully satisfied.
- The defendant shall pay costs of suit.

Given under my hand and the seal of the Court this day of 13th day of July, 2021.

Dr. D Nangela,
JUDGE, HIGH COURT OF TANZANIA
(COMMERCIAL DIVISION)
13th day of July, 2021
Extracted on 13th day of July, 2021

HABARI KITAIFA

Jafo aiangukia NMB elimu, afya

Na Julieth Mkireri, KISARAWE

WAZIRI wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira), Selemiani Jafo, ameiomba Benki ya NMB Kuendelea kuisaidia serikali masuala ya kijamii ili kuondoa vikwazo vya maendeleo vilivyo.

Jafo ameyasema hayo jana mjini hapa alipokuwa akipokea msaada wa viti 50 na meza pamoja na mabati 160 kwa ajili ya Shule ya Msingi Chanzige na Sekondari ya Mzenga vyenye thamani ya Sh. milioni 10 vilivyo tolewa na benki ya NMB.

Jafo ambaye pia ni Mbunge wa Kisarawe, alisema benki hiyo imekuwa ikisaidia mambo mengi ya kijamii katika wilaya ya Kisarawe na kwa ushirikiano huo imekuwa ikiisaidia serikali katika elimu na afya.

"NMB msituchoke mmetusaidia mambo mengi ikiwamo hili la leo ambalo niliwaomba hivi karibuni tukiwa hapa katika Shule ya Msingi Chanzige. Huko vijiji tunahamasisha ujenzi wa vituo vya afya, mnapoweza mwendelee kutusaidia vifaa," alisema Jafo.

Aidha, Jafo aliomba benki hiyo kufungua tawi katika maeneo ya Manerumango na Mzenga ili kuwasogezea wananchi huduma hiyo karibu na maeneo wanayoishi.

"Manerumango inakua siku hadi siku. Wafanyabiashara sasa ni wengi na wapo wafanyakazi walimu na watarendaji wanahitaji huduma za kibenki karibu na eneo hilo. Liangalieni hili mfanye utaratibu wa kuwafungulia tawi," alisema.

Mkuu wa Kitengo cha Biashara za Serikali cha NMB, Vicky Bishubo, alisema kwa mwaka huu benki hiyo imetenga zaidi ya Sh. bilioni mbili kwa ajili ya maendeleo ya jamii ikiwamo kisaidia elimu na afya.

Alisema hadi sasa wametoa misaada yenye thamani ya zaidi ya Sh. bilioni moja kwa mwaka huu na msaada walioukabidhi umegharimu Sh. milioni 10.

Bishubo alisema mbali na misaada hiyo kwa jamii pia wamekuwa wakiwezesha vijana kupata elimu ya fedha na kuweka akiba katika umri mdogo kuitia programu ya 'Jifunze, Jipange, Wajibika'.

Viongozi wakiukaji maadili kushughulikiwa

Na Romana Mallya

JUMUIYA ya Maridhiano Tanzania imetangaza kuwashughulikia wanachama na viongozi wasio na maadili na wanaokiuka katiba ambayo wameifanya mabadiliko.

Taarifa ya jumuiya hiyo ambayo ilitolewa jana jijini Dar es Salaam na Naibu Katibu Mkuu, Dk. Abdulrazak Juma, ilisema hilo ni miongoni mwa maazimio manne yaliyofikiwa juzi katika mkutano mkuu wa maridhiano ambao pamoa na mambo mengine, ume-fanya mabadiliko ya katiba.

Dk. Juma alitaja maazimio mengine kuwa ni jumuiya kuendelea kuiunga mkono serikali kuhusu juhudhi zake za kuwapatia Watanzania chanjo iliyo salama dhidi ya corona.

"Jumuiya itaendelea kushirikiana na serikali katika kazi za ku-

dumisha amani na utulivu, kushirikiana na taasisi zote zenye nia na dhamira njema kwa Watanzania," alisema.

Sambamba na hilo, alisema mkutano mkuu umemchagua Sheikh Alhad Mussa Salum kuwa mwenyekiti wa taifa wa jumuiya.

"Dk. Elias Silayo amechaguliwa kuwa Makamu Mwenyekiti, Katibu Mkuu Askofu Israel Maasa na Naibu Katibu Mkuu Dk. Abdulrazak Juma, mshauri wa mambo ya kijamii, Dk. Nurdin Mangochi, Matabi Jovent Bitibiye, Mshauri wa kisheria Bibie Msumi, mkuu wa mila na desturi, Dk. Ester Kroll na mlezi ni Mizengo Pinda," alisema.

Aliwataja wajumbe 10 walio-chaguliwa ni Primo Andriano, Sheikh Swedi Twalib, Sheikh Yahya Mkumba, Amina Mkumba, Festo Kilawe, Dk. Evance Chande

(Askofu), Sheikh Said Abri, Askofu Stanley Hotay, Chief Fundikira na Askofu Joel Lugan.

Alisema mkutano mkuu umemwachisha uongozi na kumfukuza uanachama Mchungaji Oswald Mlay.

Alisema mkutano mkuu ume-thibitisha majina ya wadhamini 10 ambao wamependekezwa na kamati kuu ambao ni Gaundance Lyimo, Sheikh Khamis Mataka, Salim Muhsin, Lazaro Mambosasa, Suleiman Kova, Philip Mpango, Francis Mutungi, Azim Dewji, Katibu Mkuu na Dk. Tulia Akson.

Pia alisema kamati kuu imeteua viongozi wa mikoa 16 kwenye nafasi ya mwenyekiti, makamu mwenyekiti, katibu na Naibu Katibu.

Alitaja mikoa hiyo kuwa ni Dodoma, Arusha, Mtwara, Morogoro, Kilimanjaro, Mwanza, Tanga, Pwani, Kigoma, Simiyu, Dar es Sa-

laam, Tabora, Mbeya, Iringa, Kagera na Singida.

Mwenyekiti wa jumuiya hiyo, Sheikh Musa alisema awali jumuiya ilikuwa ikiyumba, haiendi vizuri na kuishia kulamalikiwa.

Alisema baada ya mabadiliko hayo yaliyofanyika ikiwa ni pamoa na kubadilisha katiba, itakuwa imara na kuimarika.

"Tutaendelea kushirikiana na serikali katika mambo mbalimbali ikiwa ni pamoa na migoromo mbalimbali iliyopo ikiwamo ya wakulima na wafugaji," alisema.

Askofu Maasa alisema wata-shirikiana na viongozi wa mikoa ili kuona mikoa ambayo bado hai-japata viongozi wa jumuiya hiyo iweze kuwa nao.

Naye Dk. Silayo alisema maazimio waliyofikia yanalenga kujenga upya jumuiya ili kudumisha na kui-marisha amani.

Agundua mfumo wa kusaidia wagonjwa shinikizo la damu

Na Romana Mallya

BAADA ya kuona mateso anayopita baba yake, mbunifu Sadiki Godfrey amebuni mfumo wa kusaidia wenyewe shinikizo la damu ambao utasaidia ndugu kupata taarifa pindi wanapozidhi.

Godfrey ambaye ni mwanafunzi wa Stashahada katika Chuo cha Kumbukumbu ya Mwalimu Nyerere, Dar es Salaam, alisema ili mfumo huo utumike mhusika atauganishwa na ndugu ambao watakuwa wanapata ujumbe mfupi kuitupi simu zao za mkononi.

Kijana huyo aliyasema hayo jana katika maonyesho ya 16 ya Elimu ya Juu, Sayansi na Teknolojia yaliyoandalialiwa na Tume ya Vyuo Vikuu Tanzania (TCU).

Alisema alilazimika kubuni mfumo huo baada ya baba yake mzazi kuwa anasumbuliwa na tatizo hilo kila mara na hali imekuwa ikibadilika na wakati mwingine akiwa peke yake.

"Niliamua nibuni mfumo huu ili kusaidia watu wanaosumbuliwa na matatizo haya ili hata kama watakuwa peke yao na hali ikawabadilika, wapate msaada wa haraka. Mfumo utatumwa ujumbe mfupi kwa ndugu kuwa amezidiwa," alisema.

Alisema tayari ameshafanya majaribio kwa mwanafunzi anayesoma chuo-ni hapo ambaye ana tatizo la shinikizo la damu na ukaleta matokeo chanya.

"Mfumo huu ambao mhusika atau-va kama saa, utakuwa unampima shinikizo la damu. Kama mhusika atakuwa na tatizo wakati akiendelea na shughuli zake, atapata ujumbe mfupi kwenye simu yake pamoja na ndugu ambaye atauganishwa kwenye mfumo ili apate huduma ya haraka," alisema.

Mbunge wa Viti Maalum na Mjumbe wa Halmashauri Kuu ya Taifa (NEC) ya CCM, Munde Tambwe, akipata chanjo ya kujikinga na virusi vya corona, jijini Dar es Salaam jana. **PICHA: MPIGAPICHA WETU.**

Nipashe

MWANGA WA JAMII

TFF, Bodi ya Ligi andaeni ratiba rafiki msimu mpya

SHIRIKISHO la Soka Nchini (TFF), tayari limeshafungua dirisha la usajili wa wachezaji ambao watashiriki Ligi Kuu Tanzania Bara, Ligi Daraja la Kwanza, Ligi Daraja la Pili na Ligi Kuu ya Wanawake kwa ajili ya msimu mpya wa 2021/2022.

Kwa upande wa Ligi Kuu Tanzania Bara, msimu ujao utakuwa na timu 16 ambazo ni mabingwa Simba, Yanga, Azam, Biashara United, Namungo, KMC, Polisi Tanzania, Kagera Sugar, Dodoma Jiji, Ruvu Shooting, Mbeya City, Tanzania Prisons, Mtibwa Sugar, Coastal Union, Mbeya Kwanza na Geita Gold FC.

Usajili huo utafungwa rasmi ifikapo Agosti 31, mwaka huu na TFF imesisitiza klubu zote kuzingatia kalenda hiyo kwa sababu hakutakuwa na muda wa nyongeza katika kukamilisha mchakato huo muhimu.

Ili kufanya vyema katika msimu ujao, klubu zote zinakumbushwa kufanya usajili mzuri ili kuwa na vikosi imara ambavyo vitaonyesha ushindani na si kuwa wasindikizaji kwenye ligi hizo na mashindano mengine ya ndani na nje ya nchi watakayoshiriki.

Timu pia zinakumbushwa kuboresha mabenchi ya ufundi kwa kuajiri makocha wenyewe sifa na uzoefu wa kushiriki ligi hizo pamoja na mashindano ya kimataifa kwa klubu nne ambazo msimu ujao zitapeperusha bendera ya Tanzania kwenye michuano inayosimamiwa na Shirikisho la Soka Afrika (CAF).

Klabu zikumbuke kufanya usajili kwa kufuata mapendekezo ya kifundu waliopewa na makocha waliozungoza timu hizo na kuacha kusajili wachezaji kwa kusikiliza 'kelele' za mashabiki wao ambao kifundu hawana nafasi.

Nipashe inazikumbusha klubu kusajili wachezaji amba watarenda kuimarisha vikosi vyao na si kwenda kusotea benchi, lakini hili pia likibakia kwenye uamuzi wa wachezaji husika amba hukubali kuweka saini katika timu ambazo wanafahamu kupata namba ya kucheza ni kitendawili.

Umfika wakati wa kuwakumbusha wachezaji wetu kufanya uamuzi wa kujiunga na timu itakayomsaidia kuendeleza kipaji chake na si kuzingatia kipengele kimoja tu cha maslahi, kama ambavyo tumeshuhudia kwa baadhi ya nyota wakipotea, hali ya kuwa walirajia kilitangaza taifa vyema ndani na nje ya Tanzania.

Baada ya klubu kukamilisha mchakato wa usajili kwa usahihi na kukamilisha programu za mazoezi vyema, sasa kilichobaki ni kwa wasimamizi TFF kupanga ratiba rafiki ambayo haitaumiza wachezaji wetu kama ambavyo tumeshuhudia katika misimu miwili iliyopita.

TFF inatakiwa kuhakikisha inatoa ratiba rafiki itakayowapa wachezaji nafasi ya kupumzika na kuonyesha viwango vyao halisi na si kwenda vituoni kukamilisha ratiba hizo.

Tayari inafahamika msimu ujao ambaa utaanza mapema Septemba, mwaka huu, Tanzania itawakilishwa na timu nne katika mashindano ya CAF, TFF isione aibu kuomba msaada kwa nchi zilizendelea katika kusaidia au kushauri upangaji wa ratiba ili suala la klubu moja kuwa na idadi kubwa ya mechii za viporo lisijirudie.

Mechii za viporo zinapokuwa nyingi, hupunguza ushindani lakini huruhusu malalamiko yasiyo na msingi kwa sababu baadhi ya mechii huchezwa kwa kukamilisha ratiba na jambo hilo hupunguza ushindani, lakini vile vile linaweza 'kuamsha' upangaji wa matokeo.

Pia tunakumbusha ratiba hiyo isisahau kuzingatia jiografia ya Tanzania na hali halisi ya kiuchumi ya klubu zetu kwa kujaribu kuzipangia kuchenza mechii zote inapokwenda kwenye ukanda mmoja. Hii itasaidia timu kuchenza kwa amani na vile vile kupata muda wa kufanya mazoezi kila baada ya kumaliza mchezo mmoja.

Tunaendelea kuwakumbusha Ligi Kuu Tanzania Bara ndio tegemeo kubwa la Kocha Mkuu wa Timu ya Taifa (Taifa Stars), Kim Poulsen kupata wachezaji ambapo hupeperusha bendera ya nchi katika mashindano mbalimbali, hivyo kuifanya ligi hiyo kuchenzwa kwa mtindo wa bora liende, itakuwa tu si kuziumiza klubu, lakini pia itaidhoofisha Stars.

Nipashe hutolewa na kuchapishwa na:

THE GUARDIAN LIMITED

Mhariri Mtendaji: Beatrice Bandawe
Meneja Usambazaji na Masoko: Emmanuel Lyimo, 0716 500500
Mapokezi: 0745 700710
Matangazo: 0782 253676
Baruapepe: advertise@guardian.co.tz
Website: www.ippmedia.com
www.epaper.ippmedia.com

Na Barnabas Maro

Muungwana Lazima Nilonge

Fedheha za mwezio usizifurahie

SIO tabia njema kufurahia aibu au fedheha zilizomfika mwenzio. Methali hii huweza kutumiwa kutunza umuhimu wa kutowacheka wenzetu wanapopatwa na matatizo kwa kuwa tunaweza kupatwa na matatizo hayo. Leo ni kwako kesho ni kwetu. Methali hii inawafaa wasemaji wa timu za Simba na Yanga.

Leo natumia methali zaidi ili wanaojiona wanahuksika wajirekebishe kwani kila neno lina kipindi chake. Maana yake kila neno lina wakati wake au kipindi ambapo linasibu au linafaa.

Methali hii hutumiwa kumwererusha mtu anayesema marneno fulani pasipofaa au pasipohitajika. Pia huweza kutumiwa kutukumbusha kuwa kila jambo lina wakati wake; hamna linalofanyika likafanana kabla ya wakati wake kufika.

Wahenga walituchia methali isemayo. "Leo kwako kesho kwa mwenzio" wakiwa na maana kuwa jambo linalokupata leo, liwe la shida au la raha huweza kumpata mwenzio kesho. Methali hii hutumiwa kutunashihi tuisiacheke wenzetu wanapokumbwa na matatizo kwa kuwa yanaweza kutukumba na sisi pia.

Huweza kutumiwa kumtana-baisha mtu anayejitapa kwa kuwa na hali nzuri kuwa kesho anaweza asiwe na hali hiyo na badala yake awe nayo mwenzake aliymedharau.

Aidha "Leo ni yako kesho sio." Mtu huwa na hakika na wakati alionao bali sio wakati ujao. Pia "leo ni siku yako lakini kesho ni ya mwenzako." Methali hii yaligana na ile ya "Leo kwako kesho kwa mwenzio."

Tunaambiwa pia "Liandikwalo pia halifutiki." Maana yake jambo ambalo limeandikwa na Mungu lifanyike lazima lifanyike, haiwezekani kufutika. Methali hii hutumiwa kumliwaza mtu aliyefikwa na maafa au msiba fulani kwamba hayo ni mapenzi ya Mungu.

Wakati Yanga ilipoifunga

Simba goli 1-0 kwenye uwanja wa Benjamin Mkapa jijini Dar es Salaam, kuna binadamu aliyejtangaza kuwa ushindi wa Yanga ultokana naye kwani alikuwa na watu watatu akiwa na maana ya watu ambao ndio waliosababisha ushindi wa Yanga!

Alisema kuwa ndiye aliyekuwa na waganga watatu walioiwezesha Yanga kuifunga Simba bao 1-0 jijini Dar es Salaam. Akajitapa kuwa timu hizo zitakapokutana kule Kigoma, Yanga ingeifunga tena Simba kwa mabao mengi. Pamoja na kujiamini kote huko kibao kikageuka kwa Yanga kuifungwa bao 1-0 kule Kigoma hivyo Simba kutwaa Kombe la FA/Shirikisho (ASFC) kwa mara ya pili mfululizo.

Nikakumbuka ile methali isemayo "Simba mwenda pole (kimya) ndiye mla nyama." Maana yake Simba aendaye taratibu bila kujitambulisha ndiye anayeweza kuwakamata (shika wanyama bila shida.) Methali hii yatusasihi tuwe na utaratibu katika utendaji wetu wa mambo tusiwe na tabia ya kuyapapia mambo.

Katika pitapita zangu niliona kundi la watu wakibishana baada ya mechii ya Simba na Yanga mjini Kigoma. Mmoja wa watu hao alisema kwa kujiamini kuwa Simba haikutaka kuwachosha wachezaji kwani mchezo ile wa Dar es Salaam haukuwa na maana yoyote kwao hivyo ikawaachia Yanga ili ishinde!

Mashabiki wa Simba wakashangilia sana, wakisema wachezaji walikuwa wanashubiri mechii ya Kigoma kwani ndio ili-kuwa ya maana kwao.

Mwingine akakubaliana na msemaji aliyetangulia aliposema timu yake (Simba) haikutaka kuwachosha wachezaji kwa mchezo usiokuwa na faida ila walitaka kuisaidia Yanga imalize Ligi Kuu kwa ushindi ili iisindikize Simba kutwaa Kombe la Shirikisho (ASFC) Kigoma kwa mara ya pili mfululizo.

Napenda kuwazindua wana-

chama na mashabiki wa Simba na Yanga kuwa wao ni ndugu wanaishi Tanzania katika jiji lilleloitwa 'Bandari ya Salama' zamani ambalo sasa ni Dar es Salaam maeneo ya Kariakoo. Kwa nini wazishangilie timu ngeni zitokazio nje ya Tanzania zinapokuja nchini kushindana na timu hizo?

Ujinga ni hali ya kukosa kujuu kitu fulani. Kwa maneno menge ni ubozi, ubwege. Kwa nini tunakuwa wajinga kiasi hiki? Twapaswa kutambua kuwa ubaya hatima (mwisho wa jambo baada ya muda au kipindi fulani) yake mbaya. Twahimizwa tuwe na nia nzuri au tusiwfanyie wenzetu mambo mabaya.

Yale yasemwayo mara kwa mara kuwa Simba na Yanga ni "Watani wa jadi" sikubaliani nao kwa jinsi mashabiki wao wana-vyofanyiana unaa, yaani tabia ya kupenda kuwatilia fitina watu wengine timu za Simba na Yanga zinapopambana na timu za ughaubuni zinapokuja kwetu!

Hata hivyo, nadhani kile kitwachao 'watani wa jadi' baina ya Simba na Yanga sasa inaanza kueleweka kwenye baadhi ya mikoa yetu. Mfano, Yanga ilipoifunga Simba bao 1-0 jijini Dar es Salaam wapenzi wa Yanga wa Kibirizi mkoani Kigoma waliwayo nyewe wenzao wa Simba na Yanga ilipoifunga na Simba kule Kigoma ilikuwa zamu ya wapenzi wa Simba kuwanyoa wenzao wa Yanga, kuwapaka poda na kuchoma jezi zao za Yanga na kuwavyisha jezi za Simba bila matata.

Huo ndio utani wa jadi. Jijini Dar es Salaam, hususan Kinondoni, Simba ilipotwaa Kombe la ASFC kule Kigoma, mashabiki wake waliandaa chakula na kuwakaribisha wenzao wa Yanga kula pamoja nao huku wakirushiana maneno ya hapa na pale, wakichekana na kufanyiana masihhara yaani dhihaka. Huo ndio utani wa jadi.

Jijini Dar es Salaam, hususan Kinondoni, Simba ilipotwaa Kombe la ASFC kule Kigoma, mashabiki wake waliandaa chakula na kuwakaribisha wenzao wa Yanga kula pamoja nao huku wakirushiana maneno ya hapa na pale, wakichekana na kufanyiana masihhara yaani dhihaka. Huo ndio utani wa jadi.

marobarnabas@yahoo.com
0784 334 096

HABARI KITAIFA

Dk. Mwinyi aagiza kuondoa kodi kero

Na Mwandishi Wetu,

RAIS wa Zanzibar na Mwezekiti wa Baraza la Mapinduzi, Dk. Hussein Mwinyi, amesema kipaumbele cha serikali yake hususani katika sekta ya mafuta na gesi, utalii, uvuvi, biashara na uwekezaji ni katika uchumi wa bluu.

Amesema anaamini uchumi huo utamsaidia Mzanzibari katika kuimarisha kipato huku aksisitza kuondoa kodi kero kwa wananchi.

Dk. Mwinyi aliyesema hayo juzi wakati alipokutana na kufanya mazungumzo na uongozi wa juu wa Wizara ya Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki ulioongozwa na Waziri Liberata Mulamula kwa lengo la kujitambulishaa na kupokea maelekezo ya kutekeleza vipaumbele vya Serikali ya Mapinduzi Zanzibar.

Aliielekeza Wizara ya Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki kutilia mkazo katika uwekezaji wa maeneo ya uchumi wa bluu katika mazungumzo na mashirika ya fedha duniani ikiwamo IMF na Benki ya Dunia ikiwa na pamoja na wawekezaji na wafadhili mbalimbali kwa kuwa serikali yake ina imani kuwa bahari ikitumiwa vizuri, itainu-faisha Zanzibar kiuchumi kuliko maeneo mengine.

Dk. Mwinyi pia aliiata Wizara ya Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki kuwasaidia wafanyabiashara kutoka Zanzibar kuwaunganisha na wafanyabiashara na wawekezaji kutoka nje ili Zanzibar nayo isafirishe bidhaa zake za ndani kwenda nje badala ya kupokea bidhaa kutoka mataifa mengine kama ilivyo sasa.

Alizitaja bidhaa kutoka Zanzi-

bar zinazoweza kusafirishwa nje ya Zanzibar kuwa ni pamoja na karafuu, samaki na nyama ambazo zina soko kubwa nje ya nchi hususani katika nchi za Kiarabu.

Mbali na hilo, Dk. Mwinyi pia aliagiza kupitia upya kwa Sera ya Mambo ya Nje hususani katika suala la Wazanzibar wanaoishi nje maarufu kama Diaspora kupatiwa hadhi maalum itakayowavezeshaa kushiriki katika uchumi wa nchi ikiwamo kuwekeza, kubadilishana uzoefu wa kitaaluma na masuala mengine ya maendeleo.

Waziri wa Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki, Baloozi Mulamula, alisema Wizara imeyapokea maelekezo ya Rais Dk. Mwinyi na tayari kuna mkakati na maelekezo maalum kwa mabalozi wanaoiwakilisha Jamhuri ya Muungano wa Tanzania katika mataifa mbalimbali duniani ili kuhakikisha uhusiano wa

Tanzania na nchi hizo unakuwa wa manufaa katika uchumi wa pande zote za Jamuri ya Muungano wa Tanzania.

Katika ziara yake Zanzibar, Baloozi Mulamula na ujumbe wake walikutana na kufanya mazungumzo na Makamu wa Kwanza wa Rais, Othman Masoud, am-baye alibainisha nia ya ofisi yake kupambana kudhibiti biashara na matumizi ya dawa za kulevya pamoja na suala la mazingira ambayo kwa kiasi kikubwa ya-meathirika kutohana na mabadi-liko ya tabianchi.

Katika ziara hiyo Baloozi Mulamula aliambatana na Naibu Wa-ziri, Baloozi Mbarouk Nassor Mbrouk, Katibu Mkuu, Baloozi Joseph Sokoine, Naibu Katibu Mkuu, Baloozi Fatma Mohammed Rajab, pamoja na baadhi ya wakurugenzi wa idara na vitengo vya wizara hiyo.

Mkurugenzi wa Mawasiliano wa Chuo Kikuu cha Mount Kenya, Boniface Murigi (kulia), akifanua jambo kuhusu huduma zitolewazo kwenye chuo hicho, kwa wananchi aliyetembelea Maonyesho ya 16 ya Elimu ya Juu, Sayansi na Teknolojia yanayoendelea katika viwanja vya Mnazi Mmoja, jijini Dar es Salaam jana. Wa (pili kulia) ni Msimamizi wa Tovuti ya chuo hicho, Rose Macharia. **PICHA: MIRAJI MSALA**

JWTZ, Marekani wajifunza vita ugaidi, dawa kulevya

Na Gwamaka Alipipi

VIKOSI vya Jeshi la Wananchi wa Tanzania (JWTZ) kwa kushirikiana na vya Jeshi la Marekani Kamandi ya Afrika wameanza mafunzo kwa vitendo yenye lengo la kupambana, kudhibiti matukio ya ugaidi na biashara za dawa za kulevya.

Akizungumza na waandishi wa habari wakati wa ufunguzi wa mafunzo hayo jijini Dar es Sa-

laam juzi, Mnadhimu Mkku wa JWTZ, Luteni Jenerali Mohamed Yakubu Mohamed, alisema mafunzo hayo yataolewa na askari wa Jeshi la Marekani kwa askari wa JWTZ, yataadumu kwa muda wa mwezi mmoja.

Luteni Jenerali Yakubu alise-ma: "Tangu miaka ya nyuma JWTZ na Jeshi la Marekani yamekuwa na mahusiano mazuri, Jeshi la Marekani limekuwa ni mdau mkubwa kwa JWTZ. Tumekuwa tukishirikiana katika

operesheni na mafunzo mbalimbali."

Aliogeza kwamba mbali na kupambana na ugaidi, dawa za kulevya, mafunzo hayo pia yataongeza maarifa na ujuzi kwa askari wa JWTZ watakapata mafunzo hayo.

Mkku wa Kamandi ya Jeshi la Marekani, Afrika, Jenerali Stephen Townsend, alisema mafunzo hayo yataongeza ushirikiano baina ya Tanzania na Marekani uliokuwapo tangu enzi.

Alisema mahusiano ya Tanza-nia na Marekani yalijengwa na Baba wa Taifa, Hayati Mwalimu Julius Nyerere na Rais wa Marekani, Hayati John Kennedy.

Jenerali Townsend alisema: "Mafunzo kwa vitendo yatakuwa ya mwezi mmoja, watajifunza namna ya kupambana na maha-ramia, vitendo vya uhalifu, pamoja na matukio yote mabaya ambayo yatahatarisha usalama wa nchi."

'Vijana changamkieni taaluma kodi, forodha'

Na Christina Mwakangale

CHUO cha Kodi (ITA), kimetoa wito kwa vijana kusomea taalu-ma ya forodha na kodi, kutohana na mahitaji na mkakati wa nchi katika kukuza mapato, uchumi na kupunguza utegemezi.

Ofisa Mkuu Uhusiano wa Umma, Oliver Njunwa, aki-zumgumza kwenye Maonyesho ya 16 ya Elimu, Sayansi na Teknolojia, alisema Chuo cha ITA ndicho pekee Afrika Mashariki na Kusini chenyehi thibati ya mafunzo ya forodha na kodi.

Njunwa alisema wanafunzi watakaosomea taaluma ya forodha na kodi kuijunga na chuo hicho ambacho kimebobeza katika kutoha taaluma hiyo takribani miaka 14 Afrika Mashariki, wata-toka na ujuzi mahiri.

"Tunawakaribisha vijana, wazazi, wananchi wote kutem-beleza banda letu Mnazimmoja, kupata maelezo ya kozi pamoja na kuwasaidia kutuma maombi chuoni," alisema Njunwa.

"Taaluma ya forodha na ina-hitajika zaidi wakati Tanzania ikiendelea kukuza mapato ya ndani ili kupunguza utegemezi na kwamba vijana wanaohitimu watasaidia kufanikisha lengo hilo."

Njunwa alisema wanafunzi hao watachagua kozi inayowa-faa kutohana na sifa walizonazo na kwamba ambaa hawajafikia vigezo vya kujiunga na ITA wan-ealekezwa katika vyuo vingine.

"Kwa wale wanaodhani kwamba ukisoma ITA lazima ufanye kazi Mamlaka ya Mapato Tanza-nia (TRA) tunawaeleza kwamba kuna fursa nyingine nyingi za kufanya kazi ambazo mhitimu wa ITA anazipata.

"Anaweza kujiajiri mwenyewe kwa kufungua kampuni yake ya ushauri wa masuala ya kodi na akaajiri wengine, anaweza kuajiriwa katika taasisi za serikali, kwenye kampuni binafsi na hata katika mashirika yasiyoku-wa ya serikali (NGOs)," alisema Njunwa.

Alibainisha kuwa chuo kinatoa mafunzo ya umahiri katika usimamizi wa forodha na kodi ngazi zote kuanzia astashahada, stashahada na Shahada na shada ya uzamili kwa kushirikiana na Chuo Kikuu cha Dar es Salaam (UDSM) na Chuo cha Muenster cha Ujeruman, katika sheria ya kodi na usimamizi.

Pia alisema mafunzo hutolewa ya muda mrefu na mfupi kwa taasisi mbalimbali pamoja na kufanya utafiti kuhusu masu-alia ya forodha na kodi ambayo husaidia nchi kutatua matatizo katika mifumo ya kodi.

Tanzania, Ufaransa kukuza uchumi bluu

Na Maulid Mmbaga

SERIKALI imesema ushirikiano wa kibashara kati ya Tanzania na Ufaransa, unatarajiwa kuwa na faida kubwa katika sekta mbalimbali nchini.

Miongoni mwa faida ni kutengeneza fursa za ajira na biashara, na utakaochochea kuongezeka kwa pato la taifa na kukuza uchumi wa bluu.

Waziri wa Ujenzi na Uchukuzi, Mhandisi Leonard Chamurihi, alisema juzi katika semina iliyoandalila na Ubalozi wa Ufaransa jijini Dar es Salaam, na kuhudhuriwa na wafanyabashara wa Ufaransa.

Alisema semina hiyo ilihusu majadiliano ya kukuza uchumi wa bluu, na ilifanyika nchini kutohaka na uwapo wa maziwa pamoja na bahari ambazo zinatoa fursa nyingi za uwekezaji ambapo zikitumiwa vizuri, zitasaidia katika kufikia matarajio ya uchumi wa bluu.

"Tumekutana na makampuni ya Ufaransa nane pamoja na taasisi zetu sita ambazo zimekuja kujadili ushirikiano katika kupata na kuchangamkia fursa za uchumi wa bluu.

"Pia tumeongelea kuhusu masuala ya uvuvi hasa katika bahari ya ndani, pia tumeongelea suala la ujenzi wa meli na jinsi ya kutoa taka za meli katika maji, kutunza na kusafisha mazingira na jinsi ya kujua kuna kuna uchafuzi wowote ulijitokeza katika maeneo hayo," alisema.

Aliongeza kuwa mambo mengine waliyojadiliana ni masuala ya ulinzi kwenye bahari hasa upande wa uvuvi, ambao ni miongoni mwa eneo lanalo-husika katika kukuza uchumi wa bluu.

Aidha, alibainisha fursa zilizopo na kujadili ukiwamo uchimbaji wa mafuta katika bahari pamoja na gesi, ambapo makampuni hayo yanaangalia fursa zote hizo na yamekuja kwa ajili ya kuongea na makampuni ya ndani ili kuangalia ni jinsi gani yanawenza kushirikiana katika kuchangamkia fursa hizi.

Balozi wa Ufaransa nchini, Frederic Clavier, alisema watatunza na kukuza ushirikiano wao na Tanzania katika nyanja mbalimbali kwa dhumuni la kuchochchea maendeleo na kukuza uchumi wa bluu.

"Kampuni mbalimbali Za Ufaransa zipo hapa kwa ajili ya kuimarisha ushirikiano kwa kuangalia na kuzifanya kazi fursa zilizopo hasa katika sekta ya kilimo, uvuvi, usafirishaji, ulinzi, bandari na miundombinu, katika kukuza uchumi wa bluu."

"Hii italeta muunganiko na kutuweka pamoja na sekta mbalimbali na kufanya kazi kwa ushirikiano, jambo ambalo litaleta tija katika kukuza uchumi wa bluu," alisema.

Meya wa Jiji la Dar es Salaam, Omar Kumbilamoto (kushoto), akizindua kampeni ya usafi itakay-oendeshwa na asasi ya Emmanuel Brotherhood Foundation (EBF) na inayofadhiliwa na Serikali ya Ujerumani kupitia shirika lake la GIZ, chini ya mradi wake wa DeveloPPP, jijini Dar es Salaam juzi. **PICHA: MIRAJI MSALA**

DC akemea utendaji kazi kwa mazoea

Na Zuhura Zukheir, IRINGA

MKUU wa Wilaya ya Iringa, Mohammed Moyo, amekemea tabia ya baadhi ya watumishi na watendaji wa wilaya hiyo kufanya kazi kwa mazoea badala yake wafanye kazi kwa kuzingatia matokeo chanya.

Moyo alisema hayo juzi baada ya ukugua miradi ya maendeleo katika Halmashauri ya Manispaa ya Iringa huku akibainisha kwamba katika ziara yake amegundua watumishi wengi wanafanya kazi kwa mazoea katika maeneo yao.

Alisema watumishi wengi bado hawazingatii muda wa kwenda

kuwatumikia wananchi kwa kuwa wamekuwa wanafanya kazi kwa muda ambao wanajitakia tofauti na ule uliopangwa.

Katika miradi mingi aliyitembelea, alisema amegundua ucheleweshaji wa kukamilika kwa shughuli unatokana na watendaji wa serikali kutowasimamia vizuri makandarasi ambao wanakuwa wamepeewa zabuni ya kufanya kazi husika.

Alisema wafanyakazi walioajiriwa na serikali wanapaswa kufanya kazi kwa weledi unaotakiwa na kuacha mara moja kufanya kazi kwa mazoea kama ilivyokuwa awali. "Hiki ni kitabu kingine,

hivyo unatakiwa kufanya kazi kulilingana na zama za kitabu husika ili kuendana na serikali ya awamu hiyo kwa lengo la kutekeleza Ilani ya Uchaguzi ya Chama Cha Mapinduzi (CCM) ambayo ndio imechangia kuwapo kwa serikali ya awamu ya sita," alisema.

Moyo alisema watumishi wote wanatakiwa kufanya kazi kwa umakini mkubwa ili kuhakikisha wanawatumikia wananchi kama inavyotakiwa kulilingana na sheria za utumishi wa umma kwa lengo la kuleta maendeleo. Alisema kwenye mikutano yote watumishi na yeze mwenyewe wanatakiwa kufika kwa wakati na kuacha

mara moja tabia ya kuwakalisha muda mrefu wananchi wakiwasubiri viongozi kufika na matokeo yake kuwapunguzia muda wa kufanya kazi za kujiletea maendeleo. Baadhi ya watendaji wa mitaa, vijiji na kata pamoja na maofisa tarafa wa Wilaya ya Iringa, waliahidi kutekeleza maagizo ya kiongozi huyo ili kuendana na kasi ya serikali katika kuwatumikia wananchi.

Naye Meya wa Manispaa ya Iringa, Ibrahim Ngwada, alisema atahakikisha anawasimamia watumishi wa halmashauri hiyo ili waache tabia ya kufanya kazi kwa matakwa.

Tanzania yaishukuru Ujerumani kwa kudhamini kampeni usafi

Na Joseph Mwendapole

SERIKALI ya Tanzania im-eishukuru Serikali ya Ujerumani kupitia Shirika lake la Maendeleo la GIZ chini ya mradi wake wa DeveloPPP kwa kudhamini kampeni ya elimu kuzuia magonjwa ya kuambukiza na kutoa bidhaa mbalimbali za usafi bure kwa Mkoa wa Dar es Salaam.

Shukrani hizo zilitolewa jana Dar es Salaam na Meya wa Jiji, Omar Kumbilamoto, wakati wa uzinduzi wa kampeni ya usafi itakayendeshwa na taasisi ya Emmanuel Brotherhood Foundation (EBF) kwenye wilaya za mkoaa wa Dar es Salaam.

Alisema walengwa kwenye kampeni hiyo ambayo itahusisha

viongozi wa serikali za mitaa ni mama na baba lishe, wauzaji wa samaki, madereva wa daladala na makondakta wanaotarajiwa kuwa 25,000.

"Tunawashukuru sana GIZ na EBF kwa kutoa vifaa vya usafi, ni-wahakikishie kwamba mmeleta sehemu sahihi lakini naomba msiishie hapa Dar es Salaam nendeni mikoani nako mkaflanye kampeni kama hii na mtoto sabuni za usafi kama ilivyofanya hapa," alisema Meya.

Alisema Jiji la Dar es Salaam halijapata milipuko ya magonjwa kwa muda mrefu kutohaka na kampeni mbalimbali za kuweka mazingira katika hali ya usafi, hivyo kampeni hiyo imekuwa wakati mwafaka kufanya usafi kuwa ajenda endelevu.

Mshauri wa EBF, Alex Benson,

alisema kupitia mradi huo, vifaa vya usafi vitakavyotolewa bure ni ndoo na sabuni za kunawia mikono, dawa za kuua vijidudu, vitakasa mikono na taulo za kike zitawasaidia walengwa kufanya kazi katika mazingira safi.

Alisema nia ya mradi huo ni kuhakikisha mazingira yao ya biashara yanakuwa safi kutohaka na ukweli kwamba magonjwa ya kuambukiza yanawenza kuzuilia kwa njia ya usafi na watu wakiwa na afya njema wanashiriki vizuri shughuli za uchumi.

Takwimu za miaka ya hivi karibuni zinaonyesha kuwa serikali imekuwa ikitumia takriban asilimia 70 ya bajeti ya afya kugharamia matibabu ya magonjwa ya kuambukiza yanayosababishwa na uchafu wa mazingira.

Alisema wadau wa mradi huo

watatoa elimu na kuhamasisha utamaduni wa usafi katika jamii ili kulinda afya ya jamii kwa ujumla kwani magonjwa mengi yanazuilika kwa njia ya usafi.

Aliishukuru serikali kupitia wizara ya afya kwa kuidhinisha matumizi ya vipeperushi vyenye ujumbe mbalimbali na kusaidia kuratibu kampeni hiyo ambayo itawanufaisha Watananzia wen- gi.

"Kipekee tunaishukuru serikali ya Ujerumani kupitia shirika lake la GIZ kwa kuona umuhimu wa kufadhibili kampeni hii ya usafi na kutumia kampuni za ndani kama Bingwa Laboratories Ltd na AF-RICRAFT kutengeneza bidhaa zinazotumika katika kampeni hii, kwa pamoja tunasema magonjwa mengi yanazuilika kwa njia yaa usafi," alisema

Wizara yajitosa hoja za mkaguzi

Na Augusta Njoji, DODOMA

WIZARA ya Mawasiliano na Teknolojia ya Habari, imanza kushughulikia hoja zilizoibuliwa na Mkaguzi na Mdhibiti Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) kwa taasisi zake sita ili kuandaa vitabu vya hesabu na utekelezaji wa mapendekezo yaliyobainishwa.

Katibu Mkuu wa Wizara hiyo, Dk. Zainabu Chaula, alisema hayo jana alipokuwa akifungua kikao kilichokutanisha taasisi hizohi jijini hapa.

Alisema wameamua kukaa pamoa kwa kuwa mwaka jana walikuwa hawajafanya vizuri na kulikuwa na sintofahamu katika taasisi mbili.

"Kikao tulikipanga na ni cha mkakati kwa sababu masuala ya ukaguzi yapo kisheria, katika Taasisi sita zinapaswa pia kufuta sheria hizo, kazi ya kiongozi ni kuhakikisha kanuni, taratibu na sheria zinfaatuwa, binadamu bila kumfuta kwa karibu tegemea kufeli," alisema.

"Katika taasisi wako waliofanya vizuri lakini wapo waliokuwa na hoja za kutosha, na kweli mara nyingi tunazitengeneza wenye kwa hiyo wao kama wahasibu wa ndani ambaa tumewapa jicho la kwanza haya ni maandalizi ili CAG akija akute mambo yameka sawa sio kwa kutengeneza tunataka kutengeneza utamaduni huu," aliongeza.

Alisema wameamua kuweka utaratibu huo kwa sababu mara nyingi wanapokuwa wakaguzi wanakuta baadhi ya vitu havipo sawa hivyo wanatengeneza utamaduni wa uwajibikaji wa pamoa.

"Tunatengeza utamaduni wa uwajibikaji wa pamoa, kwa sababu mara nyingi wanapokuwa wakaguzi wanakuta baadhi ya vitu havipo natamani kuna mambo mengine ni ya msingi lakini hatuyatekelezi sasa hapa nimekuja kuwaambia nini tunatarajia na wamekuja wahasibu na wakaguzi wa ndani wao ndio wanapaswa kuwasaidia," alisema.

Mkaguzi Mkuu wa Ndani wa Wizara hiyo, Joyce Christopher, alisema wapo kwa ajili ya kikao kazi ambapo taasisi sita zime-jumuika wakiwamo wakaguzi wa ndani na wahasibu. Lengo ni kupanga mipango ya pamoa jinsi ya kufunga mwaka na utekelezaji wa hoja zilizoibuliwa na CAG.

"Majukumu ya kitengo cha ndani katika kuhakikisha hoja za CAG zinafanyiwa kazi lengo ni kuboresha na kuhakikisha tunafanya vizuri pia kuangalia thamani ya fedha za serikali zinaonekana," alisema.

Ndugai ataka TANESCO Mkao wa Kongwa

Na Ibrahim Joseph, DODOMA

SPIKA wa Bunge, Job Ndugai, ameliomba Shirika la Umeme Tanzania (TANESCO) kuanzisha mko wa kishirika Kongwa ili kusogea huduma karibu na wananchi.

Ndugai alitoa ombi hilo kwa Waziri wa Nishati, Dk. Medard Kalemani, wakati wa ziara yake ya kukagua miradi ya umeme wilayani hapa.

"Mheshimiwa Waziri kutokana eneo hili hapa Mbande Wilaya ya Kongwa kuwa karibu na wilaya kubwa na miji midogo midogo mingi, tunaomba serikali kuan-

zisha Mko wa ki-TANESCO ili kusogea huduma karibu na wananchi wa maeneo ya upande huu," alisema.

Ndugai alisema kufunguliwa kwa ofisi hiyo kutasaidia kusongeza huduma karibu na wananchi wa Wilaya za Kiteto, Mpwapwa, Gairo na Kongwa.

Alibainisha kuwa kwenye wilaya hizo kuna miji midogo mikubwa ambayo inakuwa kwa kasi na inahitaji huduma za umeme hivyo kutegemea Dodoma mjini inachelewesa huduma.

"Tunashukuru serikali kuwa na mpango wa kujenga kituo cha kupoza umeme kwenye wilaya

yetu ya Kongwa, basi uwapo wa kituo hicho uendane sambamba na kuanzishwa kwa mko wa ki-TANESCO," alisema.

Alongeza kuwa Wilaya ya Kongwa ni iko katikati na karibu na wilaya zingine alizotaja hapo juu, hivyo itarafishisha kuyafikia mae-neo yote.

Aidha, alisema maeneo hayo yamekuwa yakikabiliwa na tatizo la kukatika kwa umerne mara kwa mara, hivyo kuanzishwa kwa mko huo wa ki-utasaidia kuhudumia kwa wakati.

Waziri wa Nishati, Dk. Kalemani, alisema serikali inayoongozwa na Rais Samia Suluhu Hassan ni

sikivu, hivyo italifanya kazi haraka ili kuondo kero hiyo.

Dk. Kalemani alisema hilo lin-awezekana kwa sababu lengo ni kurahisisha huduma na kuwa karibu na wanachi hivyo utekelezaji unawekeni.

"Kwa kuwa tuna eneo kubwa la kujenga mradi wa kupoza umeme hapa Wilaya ya Kongwa katika kijiji cha Machenje, naona kama ndio itakuwa mko tayari," alisema.

Alisema serikali imetenga Sh. bilioni 41.2 kwa ajili ya ujenzi wa kituo cha kupoza umeme kwenye Kijiji cha Machenje utakaondo tatizo la kukatika kwa umeme mara kwa mara.

Mkurugenzi wa kiwanda cha kumamua mafuta ya alizeti cha Mwaja Mills, Mohamed Mwaja, akitoa kero yake kwa Waziri wa Nishati, Dk. Medard Kalemani (hayupo pichani), kuhusu kukatika kwa umeme mara kwa mara kwenye mji mdogo wa Kibaigwa, Wilayani Kongwa, mkoani Dodoma mapema wiki hii. **PICHA: IBRAHIM JOSEPH**

Shirika lajitosa utapiamlo, udumavu

Na Renatha Msungu,
DODOMA

SHIRIKA lisilo la kiserikali la World Vision, limejipanga kutoa elimu kwa wanawake wa Mko wa Dodoma kuhusu unyonyeshaji ili kusaidia kuondokana na tatizo la utapiamlo na udumavu.

Meneja wa Mradi wa Lishe wa Mama na Mtoto, unaotekelizwa katika wilaya za Chemba na Bahi mkoani Dodoma, Daudi Gambo, alisema hayo wakati akizungumzia

maandalizi ya Wiki ya Unyonyeshaji itakayofanyika Agosti Mosi hadi 7, mwaka huu.

Gambo alisema lengo la kufanya hivyo ni pamoa na kutoa elimu juu ya unyonyeshaji kwa watoto wadogo lakini pia namna ya kuandaa lishe bora ya watoto ili kupunguza upungufu wa uzito na vifo.

"Tunatarajia kutoa elimu kwa wajawazito katika wiki ya unyonyeshaji ambayo itaanza wiki ijayo katika wilaya ambazo mradi unatekelizwa. Lengo ni kutaka wajue

majukumu yao katika unyonyeshaji," alisema Gambo.

Alisema wamekuwa wakiwaelekeza namna ya kutengeneza lishe bora kwa watoto na wamekuwa wakifundishwa mafungu matano ya vyakula ambayo yanatakiwa kwamtoto na kuwasitisiza kunyonyesha kwa muda wa miezi sita.

Hata hivyo, alisema elimu hiyo imekuwa ikiwasaidia kinamama wenye watoto wadogo na mahudurio mazuri kliniki.

Pia alisema wamekuwa wakitoa vifaa vya hospitali kwa ajili ya matumizi mbalimbali vikiwamo vya kuchemshia vifaa viliviyotumika kuhudumia wagonjwa, vifaa vya kupimia wingi wa damu, vitanda vya kuzalia, mashine ya kupimia shinikizo la damu na kifaa cha kupima maendeleo ya mgonjwa.

Aliwasitisiza wananchi kuzingatia elimu wanayopewa na wataalamu wa afya ili kusaidia kuwfundi-sha jinsi ya kuwalea watoto wao.

Zanzibar yarasimisha bajaji na bodaboda

Na Rahma Suleiman,
ZANZIBAR

SERIKALI ya Mapinduzi Zanzibar (SMZ) imerasimisha usafiri wa bajaji na bodaboda na kuweka kawni na masharti maalum katika biashara hiyo.

Akizungumza na waandsihi wa habari jana, Mkurugenzi wa Usafiri na Leseni Zanzibar, Muhammed Simba Hassan, alisema serikali imechukua uamuzi huo kutoptaka na vijana kujiajiri katika usafiri huo. Alisema usafiri huo utasajiliwa kwa ajili ya biashara ya kusafirisha abiria na kuwa na namba maalum za usajili.

Simba alisema madereva wa vyombo hivyo watapewa elimu ili kufuata sheria za usalamu barabarani na kuepukana na ajali zisizo za lazima.

Kuhusu nauli katika usafiri huo, Simba, alisema itakua ni makubaliano kati na mtoa hu-

duma lakini wakigundua kama kutakua na malalamiko kuhusu nauli itabidi waweke kiwango maalum

Naye Waziri wa Ujenzi, Mwasiliano na Uchukuzi, Rahma Kassim Ali, alisema usafiri huo unaendelea kukua kwa kasi na kwa vijana ni sehemu yao ya ajira katika kujipatia kipato.

Alisema urasimishwaji huo umekuja kwa mujibu wa uwezo aliopewa chini ya kifungu cha 48 (4) cha Sheria ya Usafiri Barabari Na. 7 ya Mwaka 2003.

Waziri huyo aliwataka wananchi wanaotaka kuingia katika biashara hiyo kufika katika mammaka husika ili kupatiwa utaratibu wa kupata leseni ya biashara hiyo.

Pia aliwataka wananchi wanaotumi usafiri huo kuwa waangalfu na kuhakikisha wanapanda katika vyombo vilivyosajiliwa ili kuepusha usumbufu unaoweza kujitokeza.

Mkurugenzi Mkuu wa Maml-

ka ya Usafiri na Usalama Barabari, Haji Ali Zubeir, akizungumzia utambulisho wa bodaboda hiyo, alisema huduma hiyo itato-fautiana na vyombo vinavyosafirisha abiria wa kawaada kwa kuwa vyombo hivyo vitakuwa na usajili maalum

Pia alisema waendesha bodaboda na bajaji watakuwa na mavazi maalum yanayowatambulisho kuwa wanafanya biashara hiyo na watapangiwa vituo maalum kwa ajili ya kupakia abiria.

"Hadi tunatoa taarifa hii ya urasimishaji wa usafiri huyo tayari tumeshasajili vyombo 13,000 zikiwamo bajaji na bodaboda," alisema.

Muhammed Mahmoud Hassan, Mtunza Hazina wa Jumuiya ya Bodaboda Zanzibar, ambaye pia ni dereva wa usafiri huo katika kituo cha Hospitali na Mnazi Mmoja, aliipongeza serikali kwa hatua hiyo kwa sababu ni kilio chao cha muda mrefu kutaka ur-

asimishaji wa biashara hiyo.

"Tumefurahi sana kuwa biashara hii sasa ni rasmi, cha msingi kujielewa na kufuata masharti ili kuepuka kufanya makosa" alisema.

Alisema kurasimishwa kwa biashara hiyo na kuwekewa kanuni maalum, kutasaidia kupunguza malalamiko ya kuwa wafanya biashara hao kujihusisha na matukio ya kihalifu ikiwamo udhalilishaji wa kijinsia na uporaji.

Madereva wanatakiwa kuelawa kuwa kazi hiyo ni kama kazi zingine na wananchi wahakikishe wanatumia usafiri huo kwa watu wanaowatambua amba watakuwa na utambulisho maalum.

Yasir Nassor, dereva wa bodaboda katika kituo cha Uwanja wa Ndege wa Kimataifa wa Abeid Amani Karume, alisema urasimishaji wa usafiri huo utapunguza changamoto zilizokuwa zikiwakabili na kuahidi kuendelea kufuta miongozo iliyowekwa.

Miundombinu kujengwa kuzuia uharibifu wa kingo za bahari

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR WAZIRI wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais, Dk. Saada Mkuya Salum, amesema serikali imeweka mkakati ya kujenga miundombinu ya kuzuia uharibifu katika fukwe za bahari zilizoathiriwa na mabadiliko ya tabia nchi.

Akizungumza na Waziri wa Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki, Balozi Libereta Mulamula, alipofika na ujumbe wake ofisini kwake, Migombani mjini Unguja, alisema miundombinu hiyo ni pamoja na ujenzi wa kuta ambazo zitasaidia kuzuia mmomonyoko wa ardhii.

Alisema mmomonyoko wa ardhii unasababishwa na kupanda kwa kina cha maji ya bahari na matokeo yake kupotea kwa fukwe za bahari na baadhi ya visiwa vidogo vili-vyozungukwa na bahari.

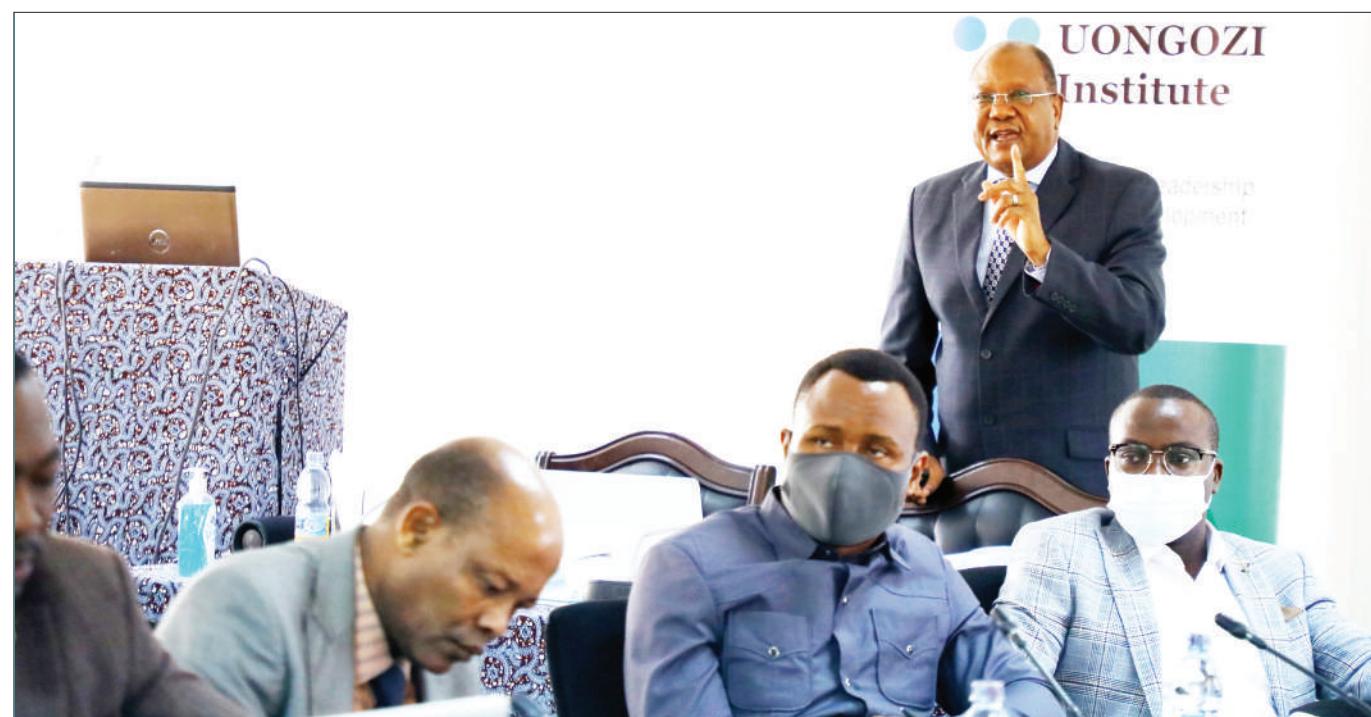
Pia alisema hatua hiyo imetokana na mabadiliko ya tabia nchi inay-otokana na shughuli za kibinadamu zinazofanywa na wananchi wanaoshi karibu au kutumia fukwe hizo.

Alisema kwa sasa Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar kwa kushirikiana na Idara ya Mazingira, imeanza kujenga ukuta katika Bahari ya Kijiji cha Msuka Wilaya ya Micheweni, Pemba ili kuzuia uharibifu wa fukwe hizo.

Naye Balozi Mulamula alisema ushirikiano uliopo baina ya ofisi hizo utazidi kuimarishwa katika kupambana na mabadiliko ya tabia nchi.

Aliipongeza Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar kwa hatua inazochukua katika kutoptaka uuzaji na matumizi ya dawa za kulevywa sambasamba na matibabu wanayopatiwa waathirika wa dawa hizo.

Mulamula aliahidi viongozi wa wizara yake kufanya kazi kwa ushirikiano na ofisi hiyo ikiwi ni pamoja na kufanya ziara za mara kwa mara ili kufika Zanzibar na kujifunza utunzaji wa mazingira.

Rais wa Chama cha Wanasheria Tanganyika (TLS), Dk. Edward Hoseah, akitoa mada kuhusu Maadili ya Uongozi kwa wakurugenzi na wakurugenzi wasaidizi wa Ofisi ya Bunge, katika mafunzo yanayofanyika katika Ofisi Ndogo ya Bunge Zanzibar jana. **PICHA: OFISI YA BUNGE**

SMZ yasisitiza nafasi ya wafanyabiashara

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

MAKAMU wa Pili wa Rais wa Zanzibar, Hemed Suleiman Abdulla, amesema Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar inatambua na kuthamini mchango wa wafanyabiashara katika kuunga mkono ujenzi wa miundombinu.

Alitoa kauli hiyo jana alipokutana na baadhi ya wafanyabiashara waliopo Zanzibar katika kujadili namna bora ya kuipatia ufumbuzi

changamoto ya upatikanaji wa maji safi na salama Zanzibar kuititia kikao maalum kilichofanyika ofisini kwake, Vuga mjini Zanzibar.

Hemed aliwponceza wafanyabiashara hao kwa kuitikia wito wa Rais wa Zanzibar, Dk. Hussein Ali Mwinyi, kwa kujitolea katika masuala mbalimbali ya kimaendeleo ili kupunguza changamoto zinazowakabili wananchi.

Alisema mchango wao una umuhimu mkubwa katika kujengwa Zanzibar mpya na kueleza kuwa Zanzibar itajengwa na Wazanzibari

wenyewe, hivyo hakuna haja ya kuburii watu kutoka nje.

Hemed alisema serikali inatambua mchango wa wafanyabiashara wa ngazi zote na kwamba serikali ya awamu ya name itatoa kila aina ya ushirikiano ili kuhakikisha mchango wao una saidia jamii moja kwa moja.

Aidha, alisema maeneo mengi ya Zanzibar bado yanakibiliwa na ukosefu wa maji jambo ambalo lime-sababisha kuwashirikisha wafanyabiashara ili kujadili kwa pamoja na kutoa mawazo kwa lengo la kuitatua

changamoto hiyo.

Akizungumzia umuhimu wa maji safi na salama, Hemed alisema huduma hiyo ni ya muhimu katika mai-sha ya kila siku ya binadamu, hivyo ni vyema kukawekwa mazingira mazuri ili kupatikana kwa urahisi.

Naye Waziri wa Maji, Nishati na Madini, Suleiman Masoud Makame, aliwashukuru wafanyabiashara hao kwa kuitikia wito huo na kwa kubali kuunga mkono jitihada hizo ili kuisaidia jamii kuondokana na tatizo la upatikanaji wa maji safi na salama.

Alisema Mamlaka ya Maji Zanzibar imebadili mfumo wa ukusanyaji wa mapato na kwa sasa ina mfumo mzuri amba watafahadu kupata fedha za kuendeshea mamlaka hiyo kutoptaka na makusanyo yatakayopatikana.

Mkurugenzi Mtendaji wa Mamlaka ya Maji Zanzibar, Dk. Salha Muhammed Kassim, alisema kwa sasa wanakibiliwa na changamoto ya ukosefu wa vyanzo vya maji, upungufu wa pampu ambapo kwa sasa kunahitajika jumla ya pampu 41.

STAMINA

Nipashe
MWANGA WA JAMII

JUMAMOSI JULAI 31, 2021

DUNIA YA ZUCHU **Nandy, Anjella wanaing'arisha**

MWANAMUZIKI nyota wa kike, Zuchu, anazidi kuonyesha kwamba ameingia katika sanaa ya muziki si kwa bati mbaya, bali amedhamiria kufanya maajabu.

Awali soko la muziki kwa upande wa wanawake lilitawaliwa na Nandy, ambaye aliawateka mashabiki na kuonekana hakuna atakayeweza kumshika. Wakati Zuchu ameibuliwa na

lebo ya WBC, upande wa lebo ya Konde Gang, wakamten-geneza Anjellah kuwa mshindani katika mbio hizo za muziki.

Pamoja na ushindano huo, Zuchu anaonekana kutoshikika na kupasua mawingu kuto-kana na kutoa nyimbo tamu na zenye utofauti mkubwa na wenzake.

Kutohaka na kupata umaarufu kila kukicha, msanii

huyo amekuwa na kipato ki-kubwa kuliko wasanii wen-zake kutohaka na kupata dili nono za kibiashara, matama-sha na malipo yanayotokana na mtandao wa You Tube.

Kwa mfano mtandao wa You Tube, imemlipa kiasi cha Sh. milioni 10, ndani ya mwezi mmoja kupitia chaneli yake na anaweza kuongeza kiwango cha pesa endapo ataendelea kuwapagawisha mashabiki

wake.

Licha ya Nandy, kuamua kupambana kwa nguvu hasa kwa kuandaa matamasha yake mwenyewe, lakini bado ameachwa mbali.

Zuchu ambaye anatamba kwa sasa na wimbi wa "Ny-umba Ndogo" ameonekana kuwa kama alama kwa vijana wa kike wanaoweza kufani-kiwa kwa kufuata ndoto zao, hata kama ikichelewa.

BASI SAWA**Steve RnB umeanza kuwananga wenzio**

MWANAMUZIKI wa Bongofleva, Steve RnB amewataja wasanii wenzake Jux na Ben Pol, kuwa ni waoga kujitambulisha kama waumini wa muziki wa RnB. Steve RnB pamoa na wasanii hao kutaja kwamba ni wakongwe wa muziki wa aina hiyo, ye ye ana hawakusta-hili kupewa sifa hizo. "Kwenye RnB huwezi kutaja bila kuweka jina la Steve, hata hao uliowataja hawawezi kuwa nguvu kama hiyo kwa kutaja RnB mbele ya majina yao, sijajita Steve RnB bali mashabiki ndio wamenipa," amesema.

Stamina kwani umetumwa kumtetea?

RAPA mkali hapa Bongofleva, Stamina Shorwebwenzi, amemkingia kifua mwanamuziki mwenzake Shetta, akimta kama mtu mwenye bidii na hawesi kuwa katika kundi la uchawa. "Shetta ni mjanja mjanja sana, kati ya miamba ambayo naaminia yeye kiboko, anajua kuitafuta fursa na hainachi, ule ndio unyama na inavyotakiwa, watu wengi wanamweka kwenye kundi la uchawa kwangu mimi simuoni" amesema Stamina. Ameeleza kuna baadhi ya vitu Shetta anavifanya ambavyo yeye hawesi hata kuvigusa.

Rhino atua Bongo kuwafuata mastaa

MSANII wa kizazi kipywa mwenye makazi yake nchini Marekani, Rhino The Don, ametaa nchini kukamilisha kolabo zake kadhaa na mastaa mbalimbali wa muziki.

Rhino The Don ambaye licha ya kuishi Marekani amekuwa akifanya kazi na wasanii wa Tanzania huku nyimbo zake

zkipata mafanikio makubwa kwenye mitando ya kijamii. Akizungumza na BT, Rhino The Don amesema baada ya kufanya kolabo na mastaa wakubwa kama Shetta na Mr Blue, amekuwa Tanzania kikazi zaidi kwani kuna nyimbo kadhaa amekuwa kuzikamilisha. "Nimekuja kikazi zaidi kuna

ngoma nimefanya na wasanii wakubwa wa hapa lakini pia mimi ni mwekezaji khwaiyo nimekuja kuwekeza na mambo mengine kama hayo, nitakuwepo hapa Tanzania kwa muda kufanya hayo mambo kadhaa," amesema mkali huyo kutoka Utah, Marekani

Bonge la Nyau hiso sasa sifa

MSANII wa BongoFleva, Bonge la Nyau, amejinasibu kuwa rangi yake ya mchänganyiko imetuwa kama kero kutokana na wanawake kumsumbuwa kimpenzi. Bonge la Nyau amesema hata watu wenye rangi kama yake wanakabiliano na hali hiyo ambayo inawafanya

kuwa makini wasije wakaangukia katika mikono mibaya. "Kila binadamu ana mawongoz kuhusu wanawake, si unajua mashombeshombe kama sisitunasumbuliwa na wanawake, sioni kama wanawake wanaweka kunifanya akae kimya kwenye muziki" amesema Bonge la Nyau.

Neva: Wema hao, wabaya ni hao hao**Na Adam Fungamwango**

DUNIANI hapa unaweza kupata matatizo hadi ukakufuru Mungu. Halafu matatizo yenye yanasababishwa na binadamu pia. Cha muhimu ni kumuomba Mungu akuepushie na balaa. Kwa sababu watakanakuja kukusaidia na kukuokoa ni hao hao binadamu.

Binadamu mmoja anaweza kufukanya uwe na matatizo, lakini ukakutana na mwingine atakusaidia. Leo tutaiangalia filamu ya

'Neva', ambayo inamhusu msichana mmoja mwenye jina hilo la Neva, alipoingia kwenye matatizo ambayo yamesabishwa na binadamu na kumfanya maisha yake yowe ya shida.

Filamu imechezwa na Barton Richard, Eshe Mohamed, Joyce Temu, Mzee Jengua, Ibrahim Kitimbu, Asha Rajab na wengi-neo.

Kijana Bizo anapita sehemu ya kuuzia chakula na kumkuta mama mmoja akimkoromea

msichana ambaye ana mtoto mgongoni. Kuuliza anaambibi kuwa aliomba kibarua cha kuosha vyombo ili apate ujira wa ukoko. Bizo anatalizia hali hiyo kwa kumunulzia chakula msichana huyo. Anaa hidi kumsaidia zaidi. Bizo anakwenda nyumbani kwa doka na kuomba amuchemto wake kwani anakwenda sokoni.

Daktari Bizo anampa laki moja kwa ajili ya kufanya 'shopping'. Neva hafafiyi hivyo, analipiza kisasi kwa kuwaua wote walimbaka.

Anafungwa jela na kutoka kwa msamaha wa rais baada ya mwaka mmoja.

Katika kuulizana maswali, Bizo anamkumbuka msichana huyo. Bizo ni daktari kwenye hospitali moja.

A

anamwambia alishawahili

kuleta

akiwa

amebakwa

na

akawaita

rafiki

zake

wakam-

baka

pia.

Kisa eti alimsumbuwa

sana.

Neva anakwenda nyumbani

kwa doka

na kuomba

amuchem-

to

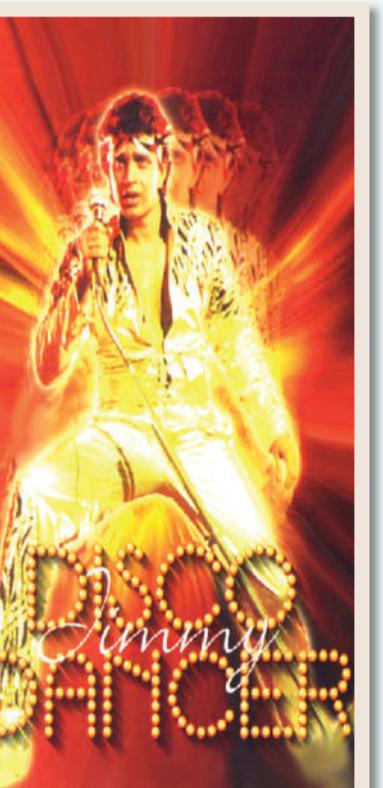
wake

kwani

anakw-

enda

sokoni.

Goron Ki na Kalon Ki

Ni moja kati ya 'songi' maarufu sana kwa vijana na watoto wa miaka ile ya 1980 hadi 1990. Sidhani kama kuna aliyekuwa mtoto au kijana licha ya kwamba sasa atakuwa mtu mzima, asiufahamu.

"Goron Ki na Kalon Ki"

ni wimbo ambao

upo kwenye filamu ya

'Disco Dancer'

ambayo

staa wa picha alikuwa

ni Mithun Chakraborty.

Filamu hii maarufu

sana na iliyoteka ku-

pendwa ilitoka mwaka

1882, na ilikuwa na

'masongi' mengi makali

Masongi ya kihindi yaliyotesa Uswazi**Na Adam Fungamwango**

'Goron Ki na Kalon Ki, Duniya Hai Dilwalon Ki.' Hiyo ni sehemu ya wimbo huo.

Jimmy Jimmy aaja

Hapa sasa ndio balaa. Hili 'songi' la Jimmy, ukikuta watoto mtaani wanakumbuka jinsi kulivyo kuwa na filamu nyingi kali za kihindi.

A

chilia mbali kile kizazi cha mwanzoni mwa miaka ya 1980, kilichokuwa kikienda Drive Inn Cinema, Odeon, Avalon, ambapo mitaani hakukwa na video wala televisiuni, kulikuja kizazi kingine ambacho taray video angaluu moja moja zilanza kuonekana mitaani.

B

adal ya watoto kwenda kwenye ma-jumba ya sinema na ilikuwa kuwa ni ngumu kidogo, sasa walianza kwenda kwenye nyumba za watu ambao walikuwa wakionyesha filamu mbalimbali. Kila mkoaa nchini Tanzania kuliwa na sehemu ambazo watoto walikuwa wakienda filamu.

C

Dar es Salaam hasa maeneo ya Kinondoni kuliwa na sehemu maarufi kama 'Milano' na 'Morocco', karibu kabisa na Kanisa Katoliki Magomeni.

E

Kwenye filamu za Kihindi, mbali na utamu wa filamu zenye, lakini vijana na wa-to-walipenda sana nyimbo zake.

F

Baadhi ya nyimbo za Kihindizikawa maarufu sana mtaani na wala haikuwa ajabu kukuta zikiiba vijana na wa-to-wenye wakazibatiza jina na kuyaita 'masongi'. Walikuwa na maana ya nyimbo kwa lugha ya kizungu 'songs'.

G

Hapa leo tutaiangalia baadhi ya masongi ya Kihindi yaliyotamba na kupendwa sana enzi hizo.

I

Goron Ki

na

Kalon

Ki

ni

wimbo

ambao

upo

kwenye

filamu

ya

ma-

son-

gi'

maar-

fu-

sana

na

ili-

yo-

te-

ka-

la-

ki-

lo-

on-

ki-

Big Brother Naija yaanza kurindima

MASHABIKI na wapenzi wa shindano la masha halisi la Big Brother Naija (BBN) wameanza kufurahia msimu wa sita wakitarajia kuona burudani ya aina yake.

Jumla ya washiriki 22 wataishi katika jumba moja, kati ya hao wanawake 11 na idadi kama hiyo ni wanaume ambao wote kwa pamoja watawania kitita cha Sh. milioni 500, kwa mshindi wa kwanza.

Mwaka jana shindano hilo halikufanyika kutokana na sababu mbalimbalia ikiwamo ugonjwa wa virusi vya Corona pamoja na malalamiko kutoka kwa baadhi ya watu kwamba kuna vitendo vinavyofanyika vinakuwa kinyume na maadili.

Paris fahamu tumbo halifichwi

MREMBO bilionea mwenye wafuasi wengi katika mitandao ya kijamii, Paris Hilton, amekana taarifa zilizosambaa kwamba ana ujauzito wa mtoto wake wa kwanza.

Paris ambaye ana utajiri wa kutisha, amesema habari hizo si za kweli kwani hatarajji kupata mtoto hivi karibuni na hivyo hana ujauzito.

"Nimesoma ujumbe zaidi ya tatu, katika simu yangu ya iPhone, kila mtu akinitakia Baraka na kunipongenza, najisikia furaha kwangu lakini sitarajji kupata mtoto kwa sasa," ameandika kuitia akaunti yake ya Instagram.

Georgina unachosema kina mashiko

MWIGIZAJI kutoka Nollywood, Georgina Onuocha, amewashauri wanawake wenza kufanya kazi kwa bidii na kuacha tabia ya kuwategemea wanaume kwa kila kitu.

Nyota huyo wa filamu ametoa ushauri huo baada ya kufanikiwa kumaliza shahada yake ya kwanza, ambapo aliambatanisha na picha kadhaa akionekana akitunukiwa cheti.

Georgina alisema wakati wa mwanamke kulala au kuacha kazi kwa kumtegemea mwanaumme umekwisha, kwani kila mtu anatakiwa kufikia malengo yake kwa wakati.

Issa Rae harusi haina siri

MSANII wa filamu wa Marekani, Issa Rae, ameripotiwa kufunga ndoa kwa siri na mchumba wake Louis Diame.

Mashabiki wa msanii huyo walishushwa na picha zilizotoka siku ya Jumatatu zikimwonyesha akiwa katika vazi la harusi na mkewe huyo.

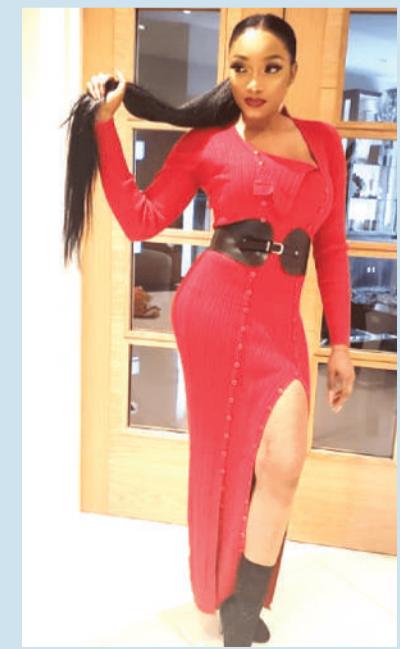
Hata hivyo, taarifa zinasema sherehe ya harusi hiyo ili-fanyika kwa siri na kuwahusisha ndugu na jamaa wa karibu pekee.

Sonia hukujua kuna marafiki na viatu?

ALIYEKUWA mke wa mwanasoka maarufu wa Nigeria, Sonia Ighalo, amemshutumu mshiriki wa zamani wa shindano la Big Brother Naija, Uriel kuwa ana uhusiano kimpenzi na mume wake.

Sonia kuitia ukurasa wake wa Instagram, amesema Uriel alilala na mume wake Odion Ighalo, huku akiweka wazi kwamba ushahidi wa ujumbe wa simu alizokuwa wakiwasiliana anao.

"Kwa nini mwanamke atanami mali ya mwanamke mwenzake? Naweka picha ambazo mume wangu wa zamani alikuwa akifanya na rafiki yangu wa karibu ni mambo machafu kuyaona," ameandika.

Ongezeko la wagonjwa wa vidonda vya tumbo linapohatarisha ustawi wa afya katika jamii

Na Christina Mwakangale

VIDONDA vya tumbo au kitaalam vinafahamika kama 'ulcers' au 'gastritis' ni mionganoni mwa ma-
gonjwa ya mfumo wa mmeng'enyo wa chakula katika mwili wa binada-
mu unaongezeka kwa kasi.

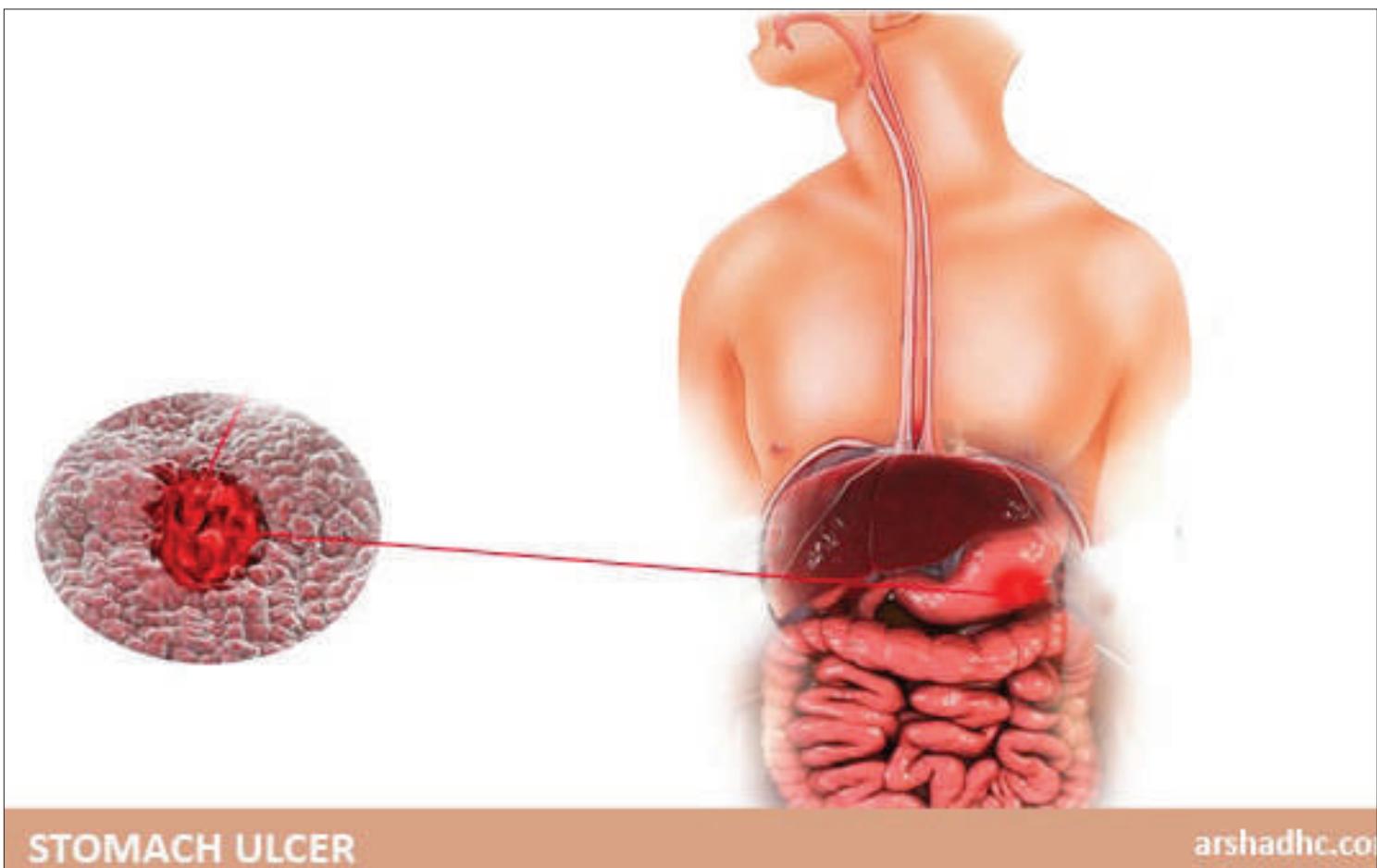
Matatizo ya vidonda vya tumbo huwasumbua watu wengi duniani na huwapata sana watu wazima ku-
liko watoto wadogo. Ugonjwa huu unatokana na uwepo vya kidonda katika baadhi ya sehemu ya utumbo kwenye mfuko wa kupokea chaku-
la, utumbo mwembamba au mpana.

Daktari Jimmy Minja akizungumzia ugonjwa huo kwenye moja ya kituo cha televisheni nchini, anasema ugonjwa huo hutokana na sababu nydingi ingawa kwa nchi zinazoendelea chanzo kikubwa ni bateria anayejulikana kwa jina la Helicobacter pylori (H. pylori).

Anasema asilimia zaidi ya 80 ya wanaougua vidonda vya tumbo hutokana na bateria huyo, na kwamba wengi wanaougua ni walio na umri wa ujana kuanzia miaka 30 na 40, huku watoto na wazee idadi yao ya kupata maradhi hayo ni ndogo.

"Vidonda vya tumbo ni shida ambayo anaipata mtu kutokana na sababu moja au mbili ama ny-
ingi, mara nydingi husababishwa na bateria H. pylori, vidonda huwa
katika mfuko wa chakula, sehemu ya kwanza ya utumbo mdogo au
mkubwa," anasema Dk. Minja.

Anasema wapo watu amba w-

STOMACH ULCER

arshadhc.co

naishi na bateria H. pylori mais-
hani mwao na bila kupata tatizo
kwa kuwa ni kati ya bateria am-
baa huishi mwilini kama viumb
hai.

Dk. Minja anasema bateria wa H.
pylori haambukizi kwa njia ya ku-
gusana, bali husambaa kwa njia ya
chakula au mate na kwenda kuathiri
katika mfumo wa chakula.

SABABU VIDONDA

Dk. Minja anasema sababu ny-
ingine ya vidonda vya tumbo mbali
na bateria, baadhi husababishwa
na matumizi ya dawa za kulitiza
maumivu muda mrefu bila kuzinga-
tia ushauri wa kitabibu.

"Tumbo lina mfumo wake wa ku-
jikinga tumboni kutokana na acid inayozalishwa, ili utumbo usiathiri-
we kuna utelezi tumboni ambaa
huitwa 'mucus' ukinywa hizo dawa
katika mchakato wake zinazuia 'mu-
cus' kufanya kazi yake," anasema
Dk. Minja.

Kuhusu imani tofauti zilizopo
kwenye jamii namna ugonjwa huo
ulivyo na chanzo kikitajwa kuwa ni
kukaa njaa muda mrefu, kula vyaku-
la vinayozalisha acid nydingi, msongo
wa mawazo, anasema dhana hizo
si za kweli kwa sababu wengi hupata
vidonda vya tumbo kutokana na
bacteria H. pylori.

Msongo wa mawazo kwa aliye
na vidonda vya tumbo, vitamzidia
iwapo akiwa na hali hiyo,

AINA ZAKE

Aidha, Dk. Minja anasema aina
ya kwanza ni vidonda vya utumbo
mkubwa 'Gastric ulcers' ambavyo
ni vidonda vya tumbo vinayotoka

ndani kwenye utumbo mkubwa. Pili
ni vya utumbo mdogo 'Duodenal
ulcers' ambavyo hutokeea kwenye
utumbo mdogo, hasa sehemu ya
juu.

Anasema kwamba aina kwanza
vinavyowakumba watu wengi,
hutokeea sehemu ya mwanzo ya
utumbo mdogo akisema kati
ya watu 10, sita wana vidonda aina
hii.

Pili, anasema aina ya pili ambayo
huwakumba zaidi wanawake ni vil-
vyopo kwenye mfuko wa chakula
na kwamba aina hii maumivu yake
huwa tofauti na kwa wanaougua
maumivu huwa makali zaidi wakati
wa kula chakula na yatapoak wakati
chakula kikishashuka kwenye utum-
bo mkubwa.

"Maumivu ya aina ya vidonda
vya tumbo huofautiana mengine
huzidishwa na aina ya chakula, aina
nyingine maumivu yatazidishwa
unapohisi njaa, au baada ya kula,"
anasema Dk. Minja.

DALILI

Dk. Minja anasema dalili ya vidonda
vya tumbo ni maumivu chini
ya kifua 'gastric pain' na nyuma
ya mgongo chini ya bega hii ikito-
kana na aina vidonda alivyonavyo
mgongwa.

"Dalili nydingine, kichefuchefu,
gesi tumboni, upungufu wa damu
mwilini, kutapika, ulaji mdogo
wa chakula na kupungua uzito,
anayepata shida baada ya kula
mgongwa ataona bora akae njaa

kuliko shida anayoipata baada ya
kula," anasema Dk. Minja.

"Nyingine ni kifua kuwaka moto,
kupata pumzi ndogo, choo che-
nye rangi nyeusi kwa kuwa damu
inakuwa inavuja katika vidonda
na kutoka kuititia haja kubwa. Visi-
potibiwa huweza kusababisha kifo."
Anaeleza.

Pia dalili nydingine ni kutapika
damu, maumivu ya mgongo na mi-
suli, kichomi, maumivu ya kichwa
na kushindwa kula baadhi ya
vyakula.

Pia, mara nydingi vidonda vya
tumbo vinaambatana na chembe
ya moyo yaani tumbo linaposum-
bua huuma kwa kuambatana na
chembe ya moyo, mgongwa hutese-
ka kwa sababu anapangiwa chakula
ambacho awe anakula na akila
chakula tofauti hupata maumivu
makali.

TIBA

Dk. Minja anasema vidonda vya
tumbo baada ya kufanyiwa uchun-
guzi na kubainika bateria huyo,
matibabu huanza na kwamba tiba
ikifuatwa ipasavyo hupona kabisa.

"Vidonda vya tumbo vina tiba
iwapo kitaalamu imebainika, ila ina-
shauriwa mtu mwenye vidonda vya
tumbo kutokunyuwa pombe saba-
bu acid ya tumboni huongezeka
hata sigara hazifai," anasema Dk.
Minja.

Anasema visipotibiwa ipasavyo
huleta usumbufu wa mara kwa
mara na baadhi ya jamii kudhani
kwamba havina tiba huku baadhi
wakitibu kienyeji.

Siku ya Wanawake wa Afrika iwe chachu mapinduzi ya fikra, uchumi

Na Mwandishi Wetu

WANAWAKE wa ki-Afrika walungana Julai 31, 1962 klabia ya seri-kali huru za Afrika kundi umoja wao uliojulikana kama Umoja wa Nchi Huru za Afrika (sasa Umoja wa Afrika-AU) Mei 25, 1963.

Leo imetimia miaka 59 tangu Mkutano wa Kwanza wa Wanawake wa Kiafrika ufanyike Julai 27-31, 1962 Barani Afrika. Wanawake kutoka nchi huru 14 na vyama vinane vya ukombozi, walikutana katika Ukumbi wa Karimjee, Dar es Salaam, Tanganyika wakati huo. Vyama hivyo vilitoka Msunduzi, Angola, Zimbabwe, Namibia, Afrika Kusini, Guinea Bissau na Cape Verde.

Umoja wa Umajumui wa Wanawake Afrika (PAWO) ulizilishi wakati Bara la Afrika likiwa chini ya utawala wa kikoloni. Wanawake waliamua kumkata jingoo kwa meno ili wawe bega kwa bega na wanaume katika kuikomboa Afrika.

Julai 31, 1962 walipuliza baragumu la kudai haki na ushiriki sawa na mapambano yaendelee hadi ushindi kamili. Lengo lilikuwa kujenga taifa la Afrika lenye waafrika wanaojiamini, wanaojitegemea kifika, kiuchumi na kijamii na waendelee kutoa mchango wao duniani katika medani za sanaa, sayansi na teknolojia.

Leo siku hiyo inaadhimishwa na wanawake wa Kiafrika pote duniani. Baadhi ya nchi za Kiafrika zinaitambua siku hii maalum si tu kwa hes-

hima ya wanawake na wasichana kama walezi wa taifa, bali pia ni siku ya uchechemuzi na kuchagiza ari waliyokuwa nayo waasisi ya kuentdelea kudai uhuru, haki na usawa, amani na maendeleo kwa wote.

Baada ya marais Kwame Nkrumah (Ghana), Sekou Toure (Guinea), Modibo Keita (Mali) na Mwalimu Julius Nyerere wa Tanzania kujadiliana, Mwalimu akakubali heshima ya mkutano huo wa pekee ufanyike Tanganyika. Huo ulikuwa uamuzi wenye busara kwa kuwa wakati huo katika ukanda wa Mashariki na Kusini mwa Afrika, Tanganyika tayari ilikuwa nchi huru na mapambano dhidi ya ubeberu na ukoloni mkongwe yalikuwa yamepamba moto.

Mwenyekiti wa mkutano alikuwa Bibi Titi Mohamed wa Tanganyika na Katibu Mkuu alikuwa Madam Jean Martin Cisse kutoka Guinea. Mratibu kutoka serikali huru alikuwa Diallo Telli wa Guinea ambaye baadaye alikuwa Katibu Mkuu wa kwanza wa OAU.

Mama Maria Nyerere na Mwalimu walikuwa wenyeji wa mkutano wakisaidiwa na Rashidi Kawawa wakati huo Kaimu Waziri Mkuu na mkewe Sofia Kawawa

Waasisi walipania kukaza mikaja na kuwa bega kwa bega na wanaume wakati wote wa mapambano hadi ushindi kamili ili washirikiane katika kufaidi matunda ya Uhuru.

Katika kilele cha mkutano huo, wanawake walitoa azimio la kuunda PAWO ambayo ilizinduliwa mwaka

1974 na kuwa tapo la kuchoea vuguvugu la ukombozi na umoja wa Afrika katika nyanja zote. Wanawake wa Kiafrika walitambua wana haki ya kushiriki katika ngazi zote za kupanga sera na kutoa umuzi na si kupokea maagizo tu.

Tanzania imeshuhudia wanawake walivyoimarisha umoja wao wakiongozwa na Umoja wa Wanawake Tanzania (UWT). Mathalan, Julai 31, 1966 UWT iliandaa maandamanu hadi Ikulu wakiongozwa na mwenyekiti wao, Bibi Titi Mohamed na kupokewa na Nyerere, aliyekuwa Rais wa Kwanza wa Tanzania.

Wanawake walimkumbusha Rais i wapi ile ahadi ilyowekwa na TANU na ASP wakati wa kupigania uhuru kuhusu haki na usawa kwa wake, waume na watoto katika maeneo mbalimbali hususan nafasi sawa za kazi serikalini.

Nia ya Tanzania kuleta haki na usawa iko kwenye nembo ya taifa. Katika nembo hiyo, kuna mwanamke na mwanamume na katika ubeti wa kwanza wa wimbo wa taifa, unaanza na Mungu ibariki Afrika kuthibitisha nia ya dhati ya kuwa na taifa moja lenye nguvu. Si hivyo tu wimbo wa taifa unaweka mkazo kwamba

"wake kwa waume na watoto hizi ni ngao zetu" ikiwa ni ishara kwamba tunataka maendeleo yenye dhamira mujarabu.

Kuhusu vita vya ukombozi wa Afrika, wanawake katika nchi zilizokuwa mstari wa mbele katika mapambano, walifanya kazi kwa bidii katika uzalishaji wa chakula,

mavazi, kulea watoto wa wapiganaji kwenye vituo, kuhudumia wagonjwa na majeruhi wa vita na kutoa ushauri nasaha kwa walio-athirika kisaikoljia kwa madhila na madhara yaliyosababishwa na vita na kuishi kama wakimbizi.

Wapiganaji wengi walishuhudia wenzao wakilipuli na mabomu ya wakoloni na kuona miili yao ikikatwa na kutawanyikia porini. Waliota huduma za kwanza kwa majeruhi hao ni wanawake; walivapa moyo manusura kwamba wamejitoa mhanga ili vizazi vijavyo viishi kwa amani. Wanawake waliwabeba vijana hao hadi kambini na wengine kuwazika huko porini. Mpaka leo, marehemu hao hawajapumzika kwa amani kwa sababu Afrika bado hajawa huru. Sasa Waafrika wanapigana wenye kwa wenye kwa wenye! Wanajiuliza jamani madhila haya yataisha lini? Wanawake na watoto wataangalia hii hali na kunyamaza mpaka lini wakati bara letu linajimaliza?

Wanawake walifanya kazi za hatari kama kusafirisha shehena za vyakula na silaha msituni kwa wapiganaji. Kadhalika wanawake walikuwa na majukumu mazito ya ukachero na kukusanya taarifa muhimu za kiusalamu zilizosaidia kujua adui wako wapi na wanafanya nini.

Pia wanawake hawa wengi tunawakumbuka, tunawathamini, tunawashukuru japo wengi ha-wana majina wala makaburi yao hatuyajui, wengi ndoa zao zilivun-

jika na kuwaacha watoto yatima na wengine walifariki bila kuacha hata mtoto wa dawa.

Nchi nyingi zilipata uhuru wa bendera na baadhi kama Tanganyika na Zanzibar na waasisi wetu waliunda Jamhuri ya Muungano ya Tanzania na kuanzisha mbio za kuwa na bara moja na serikali moja. Azimio la Arusha liliweka mikakati ya jinsi Tanzania itakavyojitawala kisiasa na kujitegemea kiuchumi ili kuleta haki, usawa na ustawi wa jamii.

Tumejifunza mengi katika miaka takriban 60 ya uhuru; ni wakati muhimu wakufanya tathmini ya wapi tunakwenda. Tukizingatia wosia wa waasisi wa PAWO na OAU kwamba ubeberu utaendelea kuwa hai hadi pale tutakapoamua kubadilisha fikra na vitendo yetu.

Hiyo ni kama aliyosema Amilcar Cabral, kiongozi shujaa wa Guinea Bisau na Cape Verde aliyewaua kikatili kwamba: "Hatuwezi kupambana na hili donda ndugu linaitwa ubeberu kama matumbo yana njaa na kichwani hakuna kitu... hata tuki husudu na kuvutwa na maisha ya watu wengine haitusaidii; tunaweza kubadili maisha yetu kama tutakua na msingi imara wa kujitambua, juhudu zetu na kubalii kujitao mhanga ili kizazi chetu kifaidike."

Japo tulitemea mate mbingu na kuchafua nyuso zetu, kwa kuanzisha sera za kiliberali zingetusitiri, utabiri wa waasisi wetu umetimia kwamba baada ya ukombozi wa kisiasa, vita vikali yaa ukombozi wa kiuchumi vitaendelea.

Safari hii si vita vya kumwaga damu bali ni vita vya kimkakati na diplomasia ya kudai haki bila kumwonea haya mtu. Kama waasisi wa PAWO waliweza kwenye vita vya ukombozi wa kisiasa na kushinda, je, kizazi hiki tumejipanga vipi kupambana? Tutapambana vipi na dhana potofu kwamba sisi Waafrika na hasa wanawake hatuwezi kuungana na kujenga uchumi mkubwa na kuwa taifa kubwa duniani?

Je, wanawake wa Afrika tutashiriki vipi kuhakikisha kwamba waafrika wote popote pale walipo tunaweka bunduki zote chini na kuziteketeza ili tuwe na amani ya kudumu kujenga Afrika yetu Afrika huru? Ni wakati mwafaka sasa PAWO kama asasi maalum ya kuishauri AU kupendekeza kamati ya kuchagiza vita vya ukombozi wa kiuchumi iundwe.

Rais Samia Suluhu Hassan amehidi atawaangalia wanawake wa kizazi hiki kama jeshi la ukombozi wa uchumi wa Afrika. Ni wajibu wetu kuchakarika na kuongeza juhudu chanya kwa umoja.

Tuchukue fursa hii sasa kwani bila uchumi thabiti na ustawi wa jamii bado hatutakuwa huru wala salama. Tusingo kesho!

• **Imetayarishwa na Marie binti Shaba kwa ajili ya wanawake wa Afrika,**

HABARI KIMATAIFA

Chama ODM chajiondoa kwenye muungano NASA

Nairobi, KENYA

UPINZANI Kenya umeanza ukurasa mpya baada ya chama cha Orange Democratic Movement (ODM) kujiondoa kwenye muungano wa NASA muda mfupi baada ya vyama vikongwe vya WIPER na ANC kujitenga nao.

Hayo yanajiri wakati siasa za Kenya kuelekea uchaguzi mkuu wa mwaka 2022 zinazidi kushika kasi.

Muungano wa NASA una-sambaratika, huku muungano mpya wa Okoa Kenya

Alliance, ukikabiliwa na mis-ukosuko kwa kuwa wadau watarajiwa bado hawajafikina kuhusu mustakabali wao.

Chama tawala cha Jubilee, nacho kiko kwenye harakati za kumnadi kiongozi wa ODM Raila Odinga katika eneo la Mlima Kenya. Chama cha Orange Democratic Movement, kilitangaza kujiondoa rasmi vyame muungano wa upinzani wa NASA ambao umekuwa ukilegalega.

Tofauti zilijiri baada ya mzozo wa kugawa ruzuku ya vyama vya kisiasa kuzuka.

Kwa sasa ODM inatishia kutowagawia wadau wa NASA ruzuku hiyo ya jumla ya Sh.milioni 153.

Kwenye kikao cha Baraza Kuu la ODM, wanachama wanawasihi wadau kubadili mitazamo yao.

Ifahamike kuwa ili muungano huo wa NASA ulioundwa 2017 usambaratike kisheria, sharti vyame vitatu vijiondoe rasmi kwa kumtaarifu msajili wa vyama. Duru zinaeleza kuwa kiongozi wa Wiper iliyomeguka mapema wiki hii, Kalonzo Musyoka yuko kwe-

nye harakati za kufanya ma-zungumzo ya kina, yatakay-oamua hatima yao kisiasa.

Kiongozi wa ODM Raila Odinga sasa yuko kwenye juk-waa moja na mwenzake wa KANU Gideon Moi.

Chama cha KANU kinaegemea upande wa chama ta-wala cha Jubilee, hata hivyo viongozi wake wanashikilia kuwa hawajafikia mwafaka na yeoye kisiasa.

Nick Salat ni Katibu Mkuu wa KANU na analisisitizia hilo.

VOA

Wahamiaji wakiokolewa kutoka kwenye boti walilokuwa wakisafiria na kuingizwa ndani ya meli ya uokoaji ya Kijerumanii katika operesheni iliyofanyika katika bahari ya Mediterranean pwani ya Lipya juzi. PICA: REUTERS

Wahudumu afya Wakanya waula nchini Uingereza

Nairobi, KENYA

KENYA imesaini makubaliano na Uingereza, ambayo yatawaruhusu wau-guzi wake wasio na kazi na wahudumu wengine wa afya kufanya kazi Uingereza.

Waziri wa Afya wa Uingereza Sajid Javid na Waziri wa Kazi wa Kenya, Simon Chelugi, walitia saini makubaliano hayo hapo juzi, katika siku tatu ya ziara ya Rais Uhuru Kenyatta, London.

Mpango huo uko wazi kwa wafanyakazi wa afya wa

Kenya, ambao wamehitimu na hawana kazi, kuhakikisha mchakato huo unaifaidisha Kenya, kulingana na taarifa kutoka kwa serikali ya Uingereza.

Mpango huo uliombwa na Kenya na unapaswa kuruhusu wataalamu na wasimamizi wa afya kufaidika na njia maalum kupitia mfumo wa uhamiaji wa Uingereza, kabla ya kurudi kazini katika sekta ya afya ya Kenya.

Maelezo kamili pia yanapaswa kuthibitishwa kabla ya mwisho wa Oktoba.

Chama cha Madaktari

Kenya katika miaka ya hivi karibuni kimeibia wasiwasi kuhusu kiwango kikubwa cha ukosefu wa ajira kati ya madaktari na wauguzi nchini humo.

Makubaliano na Uingereza yanaweza kuwavyutia wafanyakazi wengi wa huduma ya afya Kenya kwa kuwa wamekuwa wakilalamikia hali mbaya ya kufanya kazi, malipo dunia na hata kufanya kazi kwa miezi bila malipo.

Hofu ni kwamba hatua hiyo inaweza kuwahamisha wafanyakazi wengi kutorokea Uingereza.

Hivi sasa kuna karibu Wakanya 900 wanaofanya kazi katika Huduma ya Kitifa ya Afya ya Uingereza katika na-fasi mbalimbali, kulingana na mamlaka za Uingereza.

Nchi hizo mbili pia zimezin-dua Muungano wa Afya wa Kenya na Uingereza, ambao utaongeza utafiti na ushirikaniano kati ya Uingereza na vyuo vikuu vya Kenya na hospitali za mafunzo.

Ushirikiano wa kwanza utasaidia kuboresha matiba-bu ya saratani.

BBC

China yaionya Uingereza baharini

Beijing, CHINA

CHINA imeionya Uingereza kuhusu kundi la meli zake za kivita zinazokaribia katika bahari ya Kusini mwa China dhidi ya vitendo vyovoyote visivyofoa wakati inaingia katika eneo hilo linalozozaniwa.

Msafara wa meli hizo unaongozwa na meli ya kubeba ndege za kivita ya HMS Queen Elizabeth.

Jeshi la Wanamaji la Ukombozi wa Watu liko katika hali ya juu ya utayari wa mapigano, lilisema jarida la Global Times, linaloonekana kutumiwa kutoa kauli za Chama tawala cha Kikomunisti cha China (CCP).

China inapanua uwezo wake wa kiny-uklia, wanasyansi.

China imekuwa ikifuatilia kwa karibu kinachofanyika katika safari ya msafa-ra huo unealekewa upande wa mashariki kwenda Japan.

Nchi hiyo imeishtumu Uingereza kwa kuendelea kuishi katika siku zake za ukoloni.

Jeshi la Wanamaji la Uingereza lime-kuwa likifanya mazoezi na jeshi la wanamaji la Singapore na Katibu wa Ulinzi wa Uingereza Ben Wallace, ameonyesha wazi nia ya kuendelea kufanya mazoezi ya Uhuru wa kusafiri baharini kupitia Bahari ya Kusini mwa China.

Kinyume na uamuzi wa korti ya kimataifa ya 2016, China inadai sehemu kubwa ya bahari hiyo kuwa yake na im-ekuwa ikijishughulisha na kujenga visi-wa bandia na njia za kuwezesha ndege kupaa zingine zikiwa karibu na maji ya eneo la nchi jirani.

Meli za kivita za Marekani na Uingereza zimepinga madai ya Uchina juu ya kumiliki Bahari ya Kusini mwa China kwa kuipitia katika bahari hiyo kwa makusudi.

BBC

Muslim Brotherhood 24 kunyongwa nchini Misri

Cairo, MISRI

MAHAKAMA ya Misri, mwishoni mwa wiki imewahukumu kifo wafuasi 24 wa chama cha Muslim Brotherhood, kwa kuwaa maofisa wa polisi katika matukio mawili tofauti.

Mahakama ya uhalifu ya Damanhour, Kaskazini mwa mji mkuu Cairo, imelikuta kundi la watu hao na hatia kwa makosa kadhaa ya uhalifu, ikiwamo madai ya kushambulia kwa bomu basi liliolokwa li-nasafirisha maofisa wa polisi katika Mkoaa wa pwani wa Beheira, mwaka 2015.

Shambulio hilo liliuwa maofisa watatu wa polisi na kujeruhu wengine wengi.

Washtakiwa wanane kati ya 24 walihu-kumiwa bila kuwapo.

Hukumu ya kifo kwa raia waliokutwa na hatia Misri, inatekelezwa kwa kunyongwa.

Hukumu hizo zinaweza kukatiwa rufaa, chanzo cha mahakama kimeongeza.

Misri ililipiga marufuku kundi hilo la kiislamu mwaka 2013, baada ya jeshi ku-muondoa madarakani rais wa zamani Mohamed Morsi.

Tangu aongoze jeshi na kuwa rais, Abdel Fattah al-Sisi alifanya msako mkali kwa chama cha Muslim Brotherhood na maelfu ya wafuasi wake walifungwa jela.

VOA

MATANGAZO MCHANGANYIKO

**OFISI ZA MATANGAZO MIKOCHENI
INDUSTRIAL AREA, PO.BOX 31042,
DAR ES SALAAM. MOB:
+255 - 0782253676**

KUPOTEA KWA KADI YA GARI

**GEORGE MOHAMED
MAGANGA** anatangaza
kupotelewa na kadi ya **GARI**
YENYE jina la **BEN ES HAQ**
LTD aina ya **IVECO** yene
namba za usajili **T 892**
ALZ. Chasis No. **QRZ112445**,
Engine **NoQHZ093044**
Yeyote atakayeiono atoe
taarifa kituo cha polisi.
Taarifa ya polisi:
DOM/DOM/RB/372625/2021.

KUPOTEA KWA CHETI

ROBERT HILARY anatangaza kupotelewa na vyeti
vifutavayo,cha kidato cha nne chenye index namba
S0547/0180 kilichotolewa na baraza la mithani kupitia
shule ya secondary **MAZWI** mwaka **2009**,na cheti cha
kidato cha sita chenye index namba **S4071/0518**
kilichotolewa na shule ya secondary ya **AGGREY
CHANJ** mwaka **2012**,yeyote atakayeikota atoe
taarifa kituo chocohote cha polisi
Polisi taarifa **OB/RB/1876/2016**

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA MAHAKAMA YA TANZANIA

Katika mahakama ya mwanzo ya wilaya ya
...
Kituo cha ....SINZA
Usimamizi wa mirathi na 199/2021
KATIKA SHAURI LA MIRATHI YA
MAREHEMU CAROLINE NGOMA SANDRO wa
SINZA katika
SHAURI LA MAOMBI YA KUMTEUA MSIMAMIZI
YALIYOTOLEWA
NA GRACE ALEWANYO MUSHI
TANGAZO
(kanuni ya 5(2) ya kanuni za usimamizi wa mirathi
mahakama za mwanzo)
Watu wote wanaodai kuwa na uhusiano
wowote/maslahi yoyote na mirathi ya marehemu tajwa
hapo juu,wanaadlikwa kujua na kuhudhuria katika shauri
hil endapo wakitaka kufanya hiyo mnamo...mwazi...mwaka...kabla huyo
mwombaji hajateuliwa kuwa msimamizi wa mirathi hiyo.

Zingatia.
Endapo kuna yeyote mwenye wosia wa marehemu
anawea kuuleta mahakamani kukaguliwa.
Imetolewa leo tarehe 26 mwezi 7 mwaka 2021.

KUPOTEA KWA KADI YA GARI

**GEORGE MOHAMED
MAGANGA** anatangaza
kupotelewa na kadi ya **GARI**
YENYE jina la **BEN ES HAQ**
LTD aina ya **IVECO** yene
namba za usajili **T 892**
ALZ. Chasis No. **QRZ112445**,
Engine **NoQHZ093044**
Yeyote atakayeiono atoe
taarifa kituo cha polisi.
Taarifa ya polisi:
DOM/DOM/RB/372625/2021.

KUPOTEA KWA KADI YA GARI

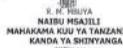
BONIFACE NTOWANGA
anatangaza kupotelewa
na kadi ya **GARI** aina ya
TOYOTA NOAH yene
namba za usajili **T 975**
BQC. Yeyote atakayeiono
atoe taarifa kituo cha
polisi. Taarifa ya polisi:
**DOM/DOM/RB/
374317/2021.**

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA MAHAKAMA KUU YA TANZANIA SHINYANGA

MAOMBI YA RUFAA NA. 48 YA 2020
(SHAURI LA MADAI NA. 16 YA 2013 KATIKA
BARAZA LA ARDHI NA NYUMBA LA WILAYA
MASWA)

1. BUCHAMBI MISOBI.....MLETA MAOMB
DHIDI YA
2. JILALA MAGASHI
(Msimamizi wa mirathi).....MJIBU RUFAA
ya marehemu SHABANI NYANDA
Kwa: JILALA MUGASHI

TAARIFA YA KUITWA SHAURINI
Hii ni kukupa taarifa kuwa, muombaji amefungua
shauri la maombi tajwa hapo juu dhidi yako. Maombi
hayo yamepewa kusikiliza tarehe 1/9/2021 saa
3:00 asubuhi mbele ya Mhe. Jaji G.J. Mdemu. Hiyo
unaamriwa kuhudhuria siku hiyo bila kukosa, na kama
haukuhudhuria maombi hayo yatasikiliza na
kutolewa kwa amri yangu na laikia ya Mahakama hii
leo Tarehe 6/7/2021.

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA MAHAKAMA YA TANZANIA

Katika mahakama ya Mwanza ya Wilaya DODOMA
MJINI

Kituo cha CHAMWINO MJINI Mkoa DODOMA.
Usimamizi wa mirathi Na.32/2021.
KATIKA SHAURI LA MIRATHI YA MAREHEMU
ANITHA GEORGE KIMAKO WA DODOMA
KATIKA SHAURI LA MAOMBI YA KUMTEUA
MSIMAMIZI YALIYOLETWA NA AZIZA JUMA IDDI
TANGAZO
(Kanuni ya 5(2) ya kanuni za Usimamizi wa Mirathi
Mahakama za Mwanza)

Watu wote wanaodai kuwa na uhusiano
wowote/maslahi yoyote na Mirathi ya Marehemu tajwa
hapo juu, wanaadlikwa kujua na kuhudhuria katika shauri
hil endapo wakitaka kufanya hiyo mnamo tarehe 18
mwezi 08 mwaka 2021 kabla huyo mwombaji
hajateuliwa kuwa msimamizi wa Mirathi hiyo.

Zingatia:
Endapo kuna yeyote mwenye wosia wa Marehemu
anawea kuuleta Mahakamani kukaguliwa.
Imetolewa leo tarehe 30 mwezi 07 mwaka 2021.

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA MAHAKAMA KUU YA TANZANI

KANDA YA MBEYA

SHAURI LA RUFAA JINAI NA. 69/ 2019
(Asili Shauri Ia Jinai
Na.2/2018,Mahakama ya Hakimu Mkazi
Mbeya)
JAMHURI.....MRUFANI
DHIDI YA
JOSEPH JUMA
KYANDO.....MJIBU RUFAA
KWA BWANA : JOSEPH JUMA KYANDO
POPOTE ULIFO...TANZANIA.

KUITWA SHAURINI
Unaamriwa na Mahakama hii kuhudhuria hapa
Mahakama Kuu Kanda ya Mbeya Tarehe 27/08/2021
siku ya Ijumaa saa 03.00 asubuhi bila kukosa.
ELEWA KWAMBA,Ulikosa kufika siku hiyo, Shauri
Itasikiliza upande mmoja bila WEWE kuwepo na
Uamuzi kutolewa.
Hati hii imetolewa kwa amri yangu na Muhuri wa
Mahakama leo hii Tarehe 13 Mwezi July, 2021.

NAIBU MSAJILI
MAHAKAMA KUU YA TANZANIA
MBEYA

KUPOTEA KWA CHETI

JUDITH AZAEL MAUKI anatangaza
kupotelewa na cheti cha chuo kozi ya
**DIPLOMA IN EDUCATION MANAGEMENT
AND ADMINISTRATION** chenye registration
namba **0003410**, kilichotolewa na chuo cha
ADEM BAGAMOYO mwaka **2017**,yeyote
atakayeikokota atoe taarifa kituo chocohote
cha polisi

POLISI TAARIFA

DSM/PHQ/RB/220370/2021

KUPOTEA KWA VYETI

KENNEDY AJEX TEMU anatangaza kupotelewa na
vyeti,cha kidato cha nne chenye index namba
S0938/0110 kilichotolewa na baraza la mithani kupitia
shule ya secondary ya **MBEZI BEACH** mwaka
2006,na cheti cha kidato cha sita chenye index
namba **S0938/0719** shule ya **MBEZI BEACH** mwaka
2009,na cheti cha **CHUO KIKUU DODOMA** kozi ya
**BACHELOR OF COMMERCE IN FINANCE(B.COM
FINANCE)** registration namba **B.COM(FN)00001036**
mwaka 2012,
POLISI TAARIFA:DAR/URA/RB/378281/2021

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA HATI YA KIAPO

Mimi ATHUMANI SHAFII ANZUANI mtu mzima mwenye akili
timamu, mkaizi wa Halmashauri ya Jiji la Tanga, naapa kama
ifuatayo:-

1. Kwamba, Mimi ATHUMANI SHAFII ANZUANI ni Msimamizi
wa Mirathi Na. 31/2021 ya Marehemu **MWALIM ANZUANI**.
2. Kwamba Marehemu **MWALIM ANZUANI** alikuwa ni mmliki
wa Nyumba Kitatu Na. 14 Block "38" Ngamiani Tanga.
3. Kwamba, Hati ya Umiliki wa Nyumba hiyo imepotea na
nimetafuta pasipo matumani ya kupata tenu,
4. Kwamba, kwa kiapo hiki naomiba Ofisi ya Ardhi Mpango Miji
Tanga inapatia hati nyingine ya umiliki wa Nyumba Kitatu Na.
14 Block "38" Ngamiani Tanga kwa jina **MWALIM
ANZUANI**.

UTHIBITISHO
Mimi ATHUMANI SHAFII ANZUANI nathibitisha kuwa yote
niliyoyasema hapo juu kuanzia ya 1 - 4 ni kweli tupa kwa jinsi
njiauyao na kwa mujibu wa sharia ya viapo (The Oaths and
Statutory Declaration Act, Cap. 34 R.E 2019).

Imethibishwa hapa Tanga

Mbele ya .....

Tarehe .....

Answari .....

Cheo .....

Sahili .....

Sahili ya Muapaji

KUPOTEA KWA KADI YA GARI

COSMAS MAPUNDA
anatangaza kupotelewa
na kadi ya gari aina ya
**TOYOTA RAV 4 OLD
MODEL** yene namba za
usajili **T 810 AGN** chasis
namba **SXA110017050**
engine namba
351916997,yeyote
atakayeikokota atoe
taarifa kituo chocohote
cha polisi
Polisi taarifa
KW/RB/3691/2021

KUPOTEA KWA VYETI

SPORA HENRY MALUGU anatangaza
kupotelewa na cheti che kidato cha nne chenye
index namba **S.0617/0026** kilichotolewa na
LUSANGA SEKONDARI mwaka 2008. Vyeti ya
EBONITE TEACHERS COLLEGE
(CERTIFICATE NA MATOKEO) ya **EBONITE
TEACHERS COLLEGE** mwaka 2010. Yeyote
atakayeiono atoe taarifa kituo cha polisi. Control
No. **9910826628721**.

NJOO UTANGAZE

BIDHAA YAKO

KWA BEI NAFUU SANA

HADITHI

TOM alipoaa alidhani kuwa ataishi kwa amani, furaha na kupata utulivu kama inavyokuwa kwa rafiki na wenzake wote waliofanya hivyo. Siku zote ndoa ni masikilizano, maelewano, na anayeo a hupata furaha na heshima. Kinyume chake, kwake imekuwa ni misukosuko, mikosi na balaa. Badala ya kuwa ndoa yenyre furaha, akajiingiza kwenye mtego hatari ambao hata baada ya kuufahamu, hakuweza kuutegua tena. Alichelewa. Ukawa ni mwanzo ni vilio, maafa na mtiririko wa mambo ya kushangaza. Hebu pata kila nakala ya gazeti hili kufuatilia kisa hiki cha kushangaza na kusikitisha.

Namsaka mke wangu-5

Na Adam Fungamwango
(0716 350534)

“Kwa nini ulichagua kazi hii na si nyingine?”

Kwanza Tedi alitaka kuka-sirika. Kwa sababu kazi anayofanya inanasibishwa na uhuni wakati si kweli. Uhuni ni tabia ya mtu mwenyewe, hata akifanya kazi benki.

Baadaye alizimeza hasira zake na kuujibu kwa akili.

“Nilishauriwa na rafiki yangu ali-nyenkaribisha nyumbani kwake. Na mimi nikuulize?” Tedi naye alimgeuzia kibao. Hii ni baada ya kumaliza kula.

“Niulize tu.” Alisema huku akijilaza kitandani.

“Kwa nini umeniuliza maswali hayo?”

“Nimekuuliza kwa sababu wewe ni msichana mzuri sana. Si rahisi sana msichana kama wewe kufanya kazi kama ile. Kuna kitu gani unakita futu au unakiwinda?”

Ni swali ambalo liligeuza hali ya hewa. Tedi aliangua kilio. Kilio kilichomshangaza Tom. Aliinua na kuka-kaa kitandani. Alikilaza kichwa cha Tedi kwenye miguu yake na kumbembeleza.

“Samahani mpenzi kama nimekuudhi.”

Zilipita dakika tano, ndipo Tedi alipoinua mdomo wake “Mpenzi hu-jafanya kosa kuniuliza swali hilo. Wala hakuna haja ya msamaha. Ila ni kwamba sijawahi kuulizwa swali hili na mtu yoyote. Sijawahi hata kuperwa thamani hii ya kubembelezwa na wewe hapa. Kilio changu kimebeba machungu mengi sana. Ni kweli mimi siyo msichana na kuuza baa. Nafanya hivi kwa malengo tu, lakini kwa jinsi ilivyo sjui kama nitayafikia.” Alisema na kuanza kulia tena.

“Usilie Tedi, hebu niambie. Inaweze-kana kabisa naweza kukusaidia.”

Kwa mara ya kwanza Tedi alideka. Ameshapata mtu wa kumdekea. Wa kulala miguuni. Kifuanu, na kulia huku akibembelezwa kama malkia. Pamoja na kulia, lakini alijihisi mtu mpya.

“Mimi hadi kufanya kazi hii nimepitia mengi sana. Nimeteseka sana kwenye maisha haya. Nimeteseka na watubaki, nimeteseka na ndugu zangu mwenyewe. Nitakuhadithia historia ya maisha yangu. Maisha machungu ambayo hutoamini kuwa ni mimi ndiyo nimeyapitia.”

Wakati huo, Tom alikuwa akičezea nywele zake, kitu ambacho kilimpa raha sana Tedi.

“Nilikwambia kuwa hata mimi ninaifanya kwa dhiki, lakini si kwa sababu naipenda. Kama umeamua niendelee kwa muda sawa, ila du nashukuru.”

Ni kama alikutana na binadamu anayejua utu. Anayejua thamani ya mwanamke. Anayejua kupenda na si kutamani au kuwa na uchu.

“Nilizaliwa Manyoni mkoani Singida. Baba yangu alifariki nikwa na miaka sita. Ilibidi mama achukuliwe na mjomba. Nilikuwa na miaka 13 tu kila mwanamke alianza kuuona uzuri na urembo wangu. Mjomba wangu naye alikuwa miongozi mwao. Akaanza kunitongoza nikwa bado nasoma. Nikakataa. Hapo visa vikaanza, anam-fukuza mama yangu nyumbani kwake. Mama kisa alikuwa hajui, lakini nilikuja kumwambia baadaye.” Bado Tedi alizidi kusimulia maisha yake huko nyuma.

“Sikufichi mpenzi, kutokana na ugumu wa maisha, nililingia kwenye mahusiano na wanaume wawili kwa nyakati tofauti, lakini kiukweli nilikuwa na malengo yangu. Kuna siku alikuja mama mmoja ambaye wakati wa usichana wake alikuwa anaishi kijiji kwetu Manyoni, akanitaka niondoke naye twende Dar es Salaam kuna kazi.

Kumbe mama huyo alikuwa anamiliki danguro. Nilifanya kazi hiyo kwa la-zima bila kupenda, tukawa tunafanyishwa kazi hiyo bila malipo. Pesa yote mama hiyo anachukua. Sisi ni nguo, kula na matibabu ambayo pia yalikuwa ni hafifu. Kuna siku mimi na rafiki yangu Nora tulitumwa sokoni tukatoroka na kuja hapa kwao Morogoro.”

“Okay mpenzi, sasa kwa nini umeamua kuingia kwenye kazi hii wakati kuna kazi nyingi za kufanya?”

“Kumbuka tumefika hapa hatukuwa na chochote kile. Ilididi mimi nikubali kufanya kazi hii, huku tukicheza mchezo. Lengo baada ya mwaka nipaye pesa nikajifunze kazi ya urembo, ku-

pamba na kusuka ili baadaye Mungu akijaalia nifungue saluni yangu.”

“Una uhakika kuwa utafanikiwa kwa jinsi mambo yanavyokwenda?”

“Mhh, bado mambo magumu. Unajua mambo ni mengi. Matarajio ni mengi, lakini kipato ni kidogo baba.” Tedi aliongea kwa unyonge.

Tom alimtazama Tedi kwa jicho la ndani kidogo hadi mwenyewe alili-gundua hilo.

“He, mbona umenitazama hivyo?” Alisema huku akitabasamu. Lilikuwa ni tabasamu halisi.

“Tedi?”

“Abee.”

“Kwanza pole, sana kwa yote yali-yokukuta. Mimi pamoja na kwamba tumekuja tu hapa ili tuupitishe usiku wa leo, nimeguswa sana na historia ya maisha yako. Kwa hiyo mimi naamua kujitolea kukulipia ada ya kujifunza mambo ya urembo.”

Tedi ni kama vile alikuwa kwenye ndoto. Moja ya ndoto chache alizowahi kuota maishani mwaka. Alibaki ameduwa kama amepigwa ganzi.

“Ni suala la kwenda tu huko na kuuliza ada ni kiasi gani ili nikalipie benki. Halafu napenda niwe mmoja alio ndani ya mafanikio yako, hivyo utakapomaliza mafunzo, mimi nikajitolea kukununulia vifaa yote vinavyohitajika kwenye saluni.”

Ni muda ambaao Tedi ni kama alirudiwa na akili ghafla. Akainuka kwenye miguu ya Tom ambayo alikuwa ameilialia. Akamkubatia kwa nguvu kifiani kana kwamba anataka kum-kaba. hakutegemea kitu kama kile maishani.

“Hivi ni kweli mpenzi?”

“Siwezi kukudanganya.”

“Sasa nifanye nini?”

“Kuhusu nini Tedi?”

“Unataka tena niendelee na kazi hii?”

“Mimi sipendi. Ila endelea kidogo kwa ajili ya kupata pesa za kujikimu, baadaye tutaangalia nini tufanye sasa?”

“Nilikwambia kuwa hata mimi ninaifanya kwa dhiki, lakini si kwa sababu naipenda. Kama umeamua niendelee kwa muda sawa, ila du nashukuru.”

Tedi alianza kujihisi kuwa ameanza kuwa mtu mwenye bahati. Maombi yake aliyokuwa akiomba tangu kufariki mama yake na kuishi peke yake akiwa na umri mdogo, anaona Mungu ameanza kumsikia mja wake baada ya miaka mgingi.

ITAENDELEA JUMAMOSI

CARVAJAL asaini mkataba mpya Madrid

MADRID, Hispania

BEKI wa kulia wa Real Madrid, Dani Carvajal, ametia saini mkataba mpya utakaomweka katika klubu hiyo hadi 2025, timu hiyo ya LaLiga imesema.

Msimu wa 2020-21 wa Carvajal ulikumbwa wa majeraha, huku beki huyo mwenye umri wa miaka 29 akicheza mechi 15 katika mashindano yote ambapo Real Madrid ilimaliza LaLiga ikiwa nafasi ya pili mbele ya bingwa Athletico Madrid.

Hata hivyo, Real Madrid iliondolewa na Chelsea kwenye hatua ya nusu fainali ya Ligi ya Mabingwa

Ulaya.

Carvajal amekuwa Madrid tangu 2013 na amesaidia timu hiyo kushinda mataji 16 yakiwamo manne ya Ligi ya Mabingwa Ulaya, mawili ya LaLiga pamoja na Copa Del Rey.

Anaungana na kiungo Luka Modric, winga Lucas Vazquez na beki Nacho Fernandez katika kutia saini mikataba mpya Real Madrid kabla ya msimu wa 2021-22.

Real Madrid itaanza kampeni yake mpya ya LaLiga chini ya kocha mpya, Carlo Ancelotti kwa kucheza ugenini dhidi ya Alaves Agosti 14, mwaka huu.

JUVENTUS WARUDI UPYA KWA LOCATELLI

TURIN, Italia

JUVENTUS imeamua kujitosa mazima katika mbio za kuwania kumsajili kiungo wa kimataifa wa Italia, Manuel Locatelli.

Kwa mujibu wa Goal.com Juventus imethibitisha kuanza mazungumzo mapya na Sassuolo kwaajili ya kumsajili Locatelli tayari kwa msimu mpya wa Ligi Kuu Italia.

Locatelli amekuwa mchezaji anayenyatiwa zaidi na Juventus baada ya msimu bora wa 2020-21 huko Sassuolo, pamoja na kuisaidia Italia kutwaa Kombe la mi-

chuano ya Euro 2020.

Mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 23 pia amehusishwa na Arsenal, lakini anataka kuhamia kule Bianconeri na kucheza kwenye Ligi ya Mabingwa Ulaya.

Juventus walikataliwa ofa ya mkopo ya miaka miwili na chaguo la kumnunua mchezaji huyo moja kwa moja kwa euro milioni 30.

Goal inataarifi kuwa Sassuolo wana-taka angalau euro milioni 40 kwa kiungo huyo, ambaye yuko chini ya mkataba hadi mwaka 2023.

Chiellini athibitisha kubaki Juventus

TURIN, Italia

MLINZI Giorgio Chiellini anajipanga kusalia katika Serie A na Juventus, yupo tayari kusaini mkataba mpya na klubu hiyo yenye

maskani yake Turin baada ya mkataba wake kumalizika tangu Juni 30, mwaka huu.

Nahodha huyo wa Italia ametu-pilia mbali mashaka yanayodumu juu ya siku zake za usoni, akiwatu-

liza mashabiki kwa kusema atari-poti kwenye mazoezi ya kuijandaa na msimu mpya wiki ijayo.

"Nitakuwepo hata ikiwa ingeku-wa vizuri kuwa na likizo. Nitajaribu kumaliza kazi yangu kwa kushinda mataji zaidi kwa sababu kushinda mataji kunanifanya niwe na njaa

wa kati alisema.

"Nitakuwepo hata ikiwa ingeku-wa vizuri kuwa na likizo. Nitajaribu kumaliza kazi yangu kwa kushinda mataji zaidi kwa sababu kushinda mataji kunanifanya niwe na njaa

zaidi."

Chiellini alijunga na Juventus mwaka 2005 na tayari amecheza mechi 535 kwa klubu hiyo. Mkataba wake mpya unatarajiwa kuongeza miaka miwili.

HABARI MICHEZO

POGBA PSG WAFANYA MAZUNGUMZO

PARIS, Ufaransa

KLABU ya Paris Saint-Germain -PSG imeripotiwa kuwasiliana na wawakilishi wa Paul Pogba ili kujua nia yake na uwezekano wa kuhamia kule Parc des Princes.

Mkataba wa sasa wa kiungo huyo wa Manchester United ume-bakiwa na miezi 12, na inaaminika alikataa kusaini mkataba mpya hapo Old Trafford.

Marcus Rashford ametajwa kujaribu kumshawishi Pogba kubaki

United, lakini klubu hiyo inakuwa chini ya shinikizo la kumuwa msimu huu wa joto ikiwa atashikilia msimamo wa kutoongeza mkataba wake kusalia Old Trafford.

Kwa mujibu wa The Athletic, PSG sasa wamewasiliana na Pogba juu ya kuhamia Ligue 1, lakini miamba hao wa Ufaransa bado wanaweza kusubiri na kujaribu kumsajili kwa uhamisho wa bure mnamo 2022.

Ripoti hiyo inaongeza kikosi hi-

cho cha kocha, Mauricio Pochettino, hakijawasiliana na United na ofa rasmi bado haijawekwa mezani, lakini Mashetani Wekundu hao wanajienda kwa lolote wiki zizazo.

Pogba amekuwa na mchango wa moja kwa moja katika mabao 80 kwa mechi 206 tangu aliporejea kwa mara ya pili hapo United na kocha Ole Gunnar Solskjaer bado ana matumaini kuwa klubu inaweza kumbakiza mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 28.

LUKAKU KUIKAMUA MAMILIONI CHELSEA

LONDON, England

KLABU ya Chelsea imeripotiwa kujiandaa kuwajaribu Inter Milan kwa dau kubwa la pauni milioni 110 kuipata saini ya Romelu Lukaku.

Licha ya kutumia fedha nyingi kupata saini za Timo Werner na Kai Havertz katika msimu wa joto wa 2020, Chelsea inadhaniwa inataka kuongeza maboresho katika safu yake ya kati wa msimu ujao.

Erling Braut Haaland wa Borussia Dortmund ndiyе aliyetajwa kwa muda sasa kama lengo kuu la The Blues hao, lakini Chelsea inakumbana na changamoto la suala la bei iliyokadirwa kuwa pauni milioni 149.

Lukaku amethibitisha mara kadhaa kwamba hafikirii kuondoka Inter, lakini kwa mujibu wa vyano vya Italia, Chelsea wapo tayari kujaribu kuwashawishi Inter kwa zabuni ya pauni milioni 110.

Ripoti zinabainisha kuwa bado hakuna ofa ilizopokelewa kwa Inter, lakini kutokana na hali ya kifedha ya klubu inawezekana wakashawishika kumwachia Lukaku, ambaye alifunga mabao 24 na kutoa asisti 10 Serie A msimu uliopita.

SEVILLA YATANGAZA THAMANI YA KOUNDE

SEVILLE, Hispania

KLABU ya Sevilla inataka dau la karibu euro milioni 80 ikiwa makubaliano yat-afikiwa na Chelsea ambayo inataka kumsajili nyota wake, Jules Kounde kuondoka pale kwenye dimba la Ramon Sanchez Pizjuan.

Kwa mujibu wa Goal.com Chelsea imeingia katika mazungumzo na beki huyo wa kimataifa wa Ufaransa na klubu ya Sevilla.

Kounde yuko wazi kwa wazo la kutafuta changamoto mpya katika Ligi Kuu England, lakini uhamisho utaruhusiwa Sevilla kum-

wachia.

Klabu kadhaa zilikuwa zinafuatilia mwenendo wa mchezaji huyo msimu huu wa joto ikiwamo Real Madrid, Manchester United na Chelsea lakini mpaka sasa bado hakuna timu iliyoweza kuwashawishi Sevilla kum-

KWA UFUPI

VILLA KUMZUIA GREALISH

ASTON Villa wanatarajiwa kuanza tena mzungumzo na kiungo wa England, Jack Grealish mwenye umri wa miaka 25, wiki ijayo na wako tayari kumpa mkataba mpya wa kuzuia nia ya Manchester City kumsajili. (*Express na Star*)

CITY, VILLA WATETA

BINGWA wa Ligi Kuu England, Manchester City, wameanza mazungumzo na Aston Villa kwa ajili ya kumsajili Jack Grealish mwenye umri wa miaka 25. (*Guardian*)

GUARDIOLA NA GREALISH

KOCHA wa Manchester City, Pep Guardiola, anatarajia kufanikisha usajili wa Jack Grealish kwa wakati kabla ya mechi za Ngao ya Jamii ambayo inatarajiwa kuchewza ifikapo Agosti 7, mwaka huu. (*Star*)

LUKAKU: SIONDOKI

MSHAMBULIAJI wa Ubelgiji, Romelu Lukaku mwenye umri wa miaka 28, ameweka wazi kuwa ana nia ya kubakia kwa mabingwa wa Italia, Inter Milan baada ya kukataa ofa ya kurudi Chelsea. (*Gazzetta dello Sport*)

POGBA KUTUA LIVERPOOL

WAKALA wa Paul Pogba, Mino Raiola amekabidhi kiungo huyo wa kati wa Manchester United na Ufaransa mwenye umri wa miaka 28 kwa Liverpool. (*Le 10 Sport*)

ZOUMA ANUKIA WEST

KLABU ya West Ham wanaandaa dau la pauni milioni 20 kwa Kurt Zouma mwenye umri wa miaka 26 kwa ajili ya kumsajili kutoka Chelsea. (*Mail*)

ANDERSON KIMEELEWEKA

GOLIKIPA wa Manchester City mwenye umri wa miaka 27, Ederson anatarajiwa kuongezewa mkataba mpya wa miaka mitatu. (*Athletic*)

WENGER ATAJWA USWISI

KOCHA wa zamani wa Arsenal, Arsene Wenger amehusishwa na nafasi ilio wazi ya kocha wa Uswisi. Mfaransa huyo hajafanya kazi katika usimamizi wa soka tangu aondeke Arsenal alikokaa kwa miaka 22. (*Blick, via Mail*)

DEST KUBAKIA BARCA

MLINZI wa Timu ya Taifa ya Marekani, Sergio Dest mwenye umri wa miaka 20, ameamua kubaki Barcelona na amekataa uhamisho wa kwenda klubu za Arsenal, Bayern Munich na Borussia Dortmund. (*ESPN*)

LOCATELLI SOKONI

OFISA Mtendaji Mkuu wa Sassuolo, Giovanni Carnevali, amesema watakubali tu kumuuzi kiungo wa kati wa Italia mwenye umri wa miaka 23, Manuel Locatelli, ambaye amehusishwa na uhamisho wa kwenda Arsenal na Juventus, ikiwa ofa mwafaka itatoleta mapema kabla ya kufungwa kwa dirisha la uhamisho. (*Gazzetta dello Sport, via Mirror*)

TRIPPIER AFUNGUKA

MLINZI wa Atletico Madrid na England, Kieran Trippier mwenye umri wa miaka 30, anatarajia uhamisho wake kwenda Manchester United utachukua hadi mwisho wa dirisha la uhamisho. (*Manchester Evening News*)

WILLIAN KUUZWA

ARSENAL iko tayari kusikiliza ofa kwa winga wa Brazil mwenye umri wa miaka 32, Willian wanapojaribu kupunguza kiasi cha fedha wanazotoa kama mishahara kwa wachezaji wao. (*Star*)

DONDODA ZA SOKA MAGAZETI YA ULAYA

ARSENAL YAJITOSA KUMWANIA MARTINEZ

● ● ● Iko tayari kumtoa Bellerin ili kufanikisha mchakato wa kumnasa mshambuliaji...

LONDON, ENGLAND

KLABU ya Arsenal ipo kwenye hesabu za kuinasa saini ya mshambuliaji wa Inter Milan, Lautaro Martinez ili kuwa ndani ya kikosi hicho kwa msimu ujao, kwa mujibu wa Football Insider.

Dau la kumpata nyota huyo ambaye bado ana mkataba ndani ya timu yake linatajwa kuwa ni pauni milioni 77.

Katika orodha ya washambuliaji ambao wanahitajika ndani ya Arsenal yupo pia Tammy Abraham ambaye anakipiga ndani ya Chelsea kwa sasa na thamani

yake inatajwa kuwa pauni milioni 40.

Sababu kubwa ya mshambuliaji huyo kuwekwa kwenye hesabu na Arsenal ni uhitaji wa Kocha Mkuu wa timu hiyo, Mikel Arteta ambaye anataka kuipata saini ya raia huyo wa Argentina ambaye mkataba wake ndani ya Inter Milan ume-bakiwa na miaka miwili.

Kwa mujibu wa ripoti ya Football Insider, Arsenal wako tayari kumtoa beki Hector Bellerin kama scheme ya mpango wao wa kumsajili, Martinez kutoka Inter Milan.

Arsenal hawawezi kufikia dau ambalo

klabu ya Inter Milan inalihitaji kwa Martinez, lakini wanaamini kumtoa Bellerin kunaweza kupunguza gharama wanazotakiwa kulipa.

Bellerin anaweza kuelekea Inter Milan kama mbadala wa Achraf Hakimi, na klabu hiyo inahitaji fedha katika msimu huu wa kiangazi.

Bellerin amekuwa akikosa kuanza katika kikosi cha washikabunduki hao tan-gu Arteta alipochukua nafasi ya kukino a kikosi hicho akitokea katika klabu ya Manchester

HABARI MICHEZO

POLISI TANZANIA FC, BABA YAKE MDAMU WAFUNGUKA

Na Saada Akida

UONGOZI wa Polisi Tanzania umekanusha taarifa za kumtelekeza mshambuliaji wake, Gerald Mdamu ambaye alivunjika miguu katika ajili wakiwa wanatoka mazoezini wakati wanajniandaa na mechi za lala salama za kumalizia msimu wa Ligi Ku Bara uliopita.

Taarifa za kutekelezwa mchezaji huyo zilipelekea wadau wa michezo kukusanya michango kwa ajili ya kusaidia matibabu ya mshambuliaji huyo.

Mdamu yuko katika hatari ya kukatwa mguu baada ya kudaiwa klabu yake imeshindwa kumpatia matitabu sahihi ambayo yangmfanya arejee katika

hali yake ya kawaida.

Akizungumza jijini Dar es Salaam jana, Makamu Mwenyekiti wa Polisi Tanzania, Robert Munisi, alisema uongozi wa timu hiyo hajashindwa kumhendumia mchezaji wao kama ambayo taarifa zimesambaa katika vyombo mbalimbali hapa nchini.

Munisi alisema mbali na Mdamu kuwa mchezaji wao, lakini Polisi Tanzania inamhesabu mchezaji huyo ni sawa na mto wao kutokana na baba mzazi wa nyota huyo kuwa mstaafu wa Jeshi la Polisi.

Munisi alisema klabu hiyo kamwe haiwezi kumtelekeza mchezaji wake na imetuwa karibu naye tangu alipopata ajili, akiwa na wachezaji wenzake.

Gerald alipata ajali akiwa na basi la timu wakiwamo wachezaji wengine, ila mshambuliaji huyo ndio aliyeumia sana, sio ukweli kuhusu kukatwa mguu na matibabu yanaendelea vizuri.”

Hatuna shida na familia ya Mdamu kwa sababu tumekuwa na mawasiliano mazuri na baba mzazi wa mchezaji huyo. Kitendo cha kutoka KCMC hadi Muhimbili, walivyofika hakupata matibabu kwa sababu aliukwa na shida nyingine ya figo, hivyo hakufanyiwa kipimo cha MRI,” alisema Munisi.

Alisema hali hiyo ndio ilizua sintofahamu na kuzua tararuki na hakupata matibabu haraka kama ilivytarajiwa kutokana na tatizo jipya la figo lilivyoju-

likana baada ya kuhofia kumwingiza kwenye mionzi.

“Polisi Tanzania hatujashindwa kumtibia mchezaji wetu huyo na kama ikishindikana kutiwiha hapa tuna uwezo wa kumpeleka nye ya nchi kwa ajili ya kutiwiha,” alisema Munisi.

Baba mzazi wa nyota huyo, Mathias Mdamu alisema anasikitishwa na taarifa hizo kwa sababu amekuwa karibu na viongozi wa timu hiyo kuanzia ajali ilivyotokea hadi alipoomba mtoto wake ahamishiwe katika hospitali ya Muhimbili.

“Nashirikiana vizuri na uongozi wa Polisi kwa kila hatua, nasikitishwa na habari za Gerald kukatwa mguu ambazo sio za kweli, anaendelea vizuri,” alisema baba huyo.

Mkurugenzi wa Mashindano wa Shirikisho la Soka Nchini (TFF), Salum Madadi (kushoto), akimkabidhi golikipa wa timu ya vijana ya umri chini ya miaka 17 ya JKT Tanzania, Abubakari Manga, tuzo ya Kipa Bora wa Ligi ya Vijana 2021 iliyomalizika jijini Dar es Salaam juzi. JKT Tanzania walitwaa ubingwa huo. **PICHA: TFF**

Nyota wapya ruhusa Kagame Cup

Na Adam Fungamwango

KLABU zinazoshiriki mashindano ya Kombe la Kagame zimeruhusiwa kutumia wachezaji wapya amba wana mpango wa kuwasajili kwa ajili ya kuwatumia katika mashindano mbalimbali kwenye msimu ujao wa 2021/22.

Mkurugenzi wa Mashindano wa Shirikisho la Soka Tanzania (TFF), Salum Madadi,

alisema kanuni zinawapa nafasi timu zote kujumuisha wachezaji wapya ili kuboresha na kuongeza ladha katika mchano hiyo.

“Maandalizi yanakwenda vizuri. Tumeshfanya kila kitu, ikiwamo kuanda hoteli na kila kitu. Kuhusu wachezaji, kanuni inatoa nafasi ya maingizo mapya kwa timu ambazo zitakuwa tayari. Hii ni kwa ajili ya kuleta ladha na kuboresha

mashindano hayo,” alisema Madadi.

Kauli hiyo ni faraja kwa timu za Tanzania ambazo zimeanza usajili kwa ajili ya msimu ujao na zimethibitisha kushiriki mchano hiyo.

Tayari Azam FC imeshataangaza kusajili wachezaji wapya amba ni Rodgers Kola kutoka Zanaco, Charles Zulu (Cape Town City- Afrika Kusini), Paul Katema (Red Arrows), Ken-

neth Muguna wa Gor Mahia ya Kenya na Mtanzania, Edward Charles kutoka Ruvu Shooting.

Jumla ya timu nane zinatarajiwa kupambana kuwanja taji hilo ambapo Kundi A linaundwa na wenyeji Yanga, Nyasa Big Bullet (Malawi), Atlabara (Sudan Kusini) na Express ya Uganda huku Kundi B likiwa na KCCA ya Uganda, Le Messager Ngozi (Burundi), KMKM (Zanzibar) na Azam FC.

Biashara kusajili ‘majembe’ mapya

Na Adam Fungamwango

KATIKA kuhakikisha kikosi chake kinakuwa imara na chenye ushindani, mabosi wa Biashara United wamesema wanatarajia kusajili wachezaji wengine wenye viwango vya juu amba wataisaidia timu hiyo kufanya vyema katika Ligi Kuu Tanzania Bara na mashindano ya kimataifa watakayoshiriki.

Katibu Mkuu wa Biashara United, Haji Mtete, ailiambia gazeti hili katika kuhakikisha wanatumia muda vyema, kikosi chao kimeshaanza mazoezi ili kuwaweka vizuri wachezaji wao.

Mtete alisema lengo ya kuanza mazoezi mape-ma ni kuwaweka tayari nyota wao kukabiliana na ushindani, huku viongozi wakiendelea na mchakato wa kusaka wachezaji wapya nane watakaokuja kukiongezea nguvu kikosi chao.

Kiongozi huyo alisema wanatarajia kusajili wachezaji wa nafasi mbalimbali na klabu hiyo ina uwezo wa kunasa nyota itakayemhitaji kutoka ndani na nje ya Tanzania.

“Kuna watu hawa jui kwamba sisi tuna uwezo wa kusajili wachezaji kutoka nje ya nchi, na kwa uthibit isho tunao wachezaji kutoka Ghana, Kenya na Uganda amba wa mecheza Ligi Kuu ili omalizika, haitakuwa ajabu au Mara ya kwanza za kusajili wachezaji kutoka nje ya nchi,” alisema Mtete.

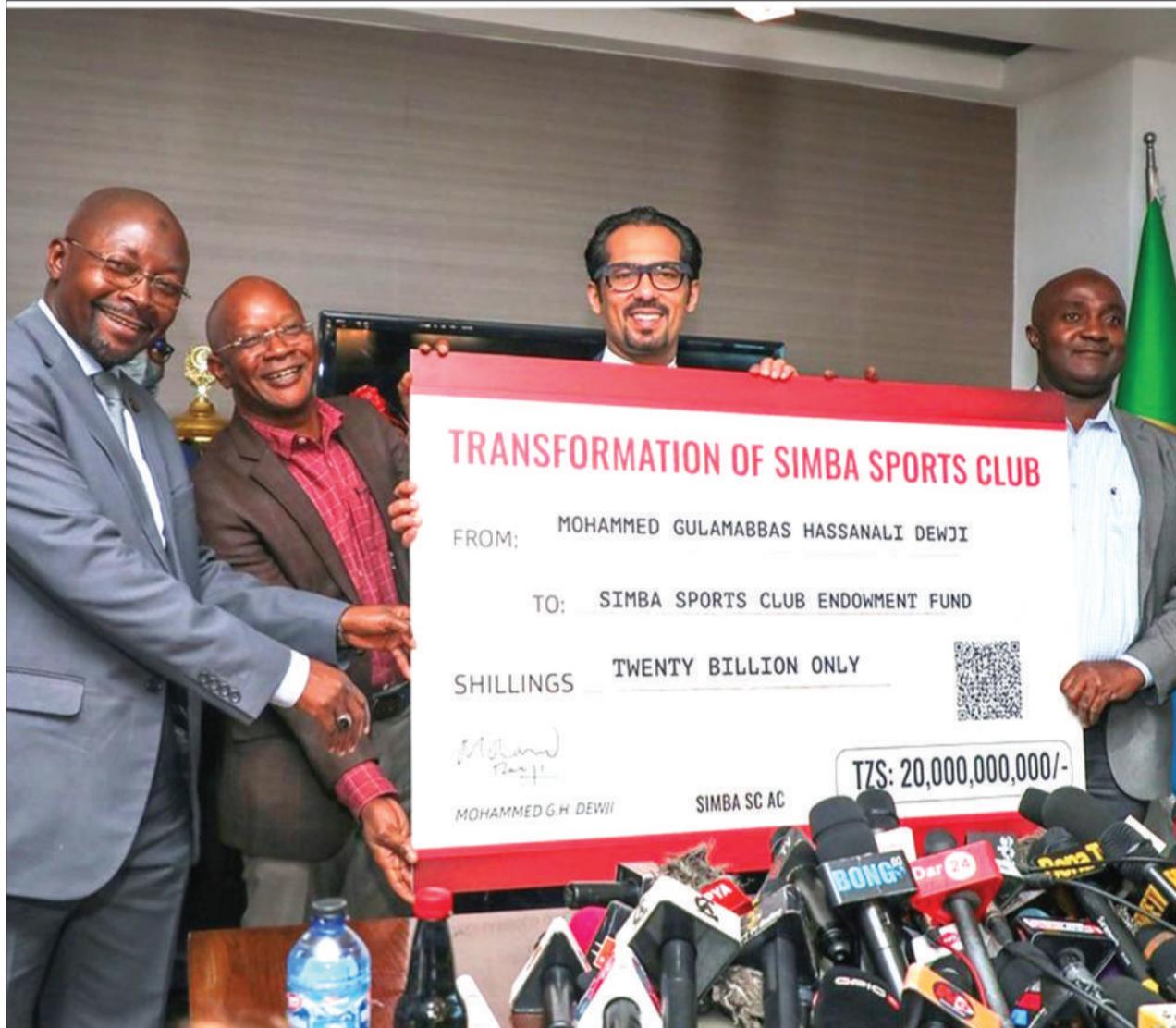
Biashara United ya Musoma mkoani Mara itashiriki michuano ya kimataifa ya Kombe la Shirikisho Afrika kwa mara ya kwanza baada ya msimu uliokwisha wa Ligi Kuu Tanzania Bara kumaliza katika nafasi ya nne.

Jumamosi Julai 31, 2021

Nipashe

Arsenal yajitosa kumwania Martinez

HABARI UK. 22

Mwekezaji wa Simba, Mohammed Dewji 'Mo', akikabidhi hundi ya mfano ya Sh. bilioni 20 kwa Mwenyekiti wa klubu hiyo, Murtaza Mangungu (wa pili kushoto) na Mwenyekiti wa Bodi ya Wadhamini, Adam Mgoyi (kulia). Kushoto ni Naibu Katibu Mkuu wa Wizara ya Mambo ya Ndani, Ramadhan Kailima. **PICHA: SAADA AKIDA**

DEWJI ATIMIZA AHADI YAKE

● ● ● Aipatia Simba Sh. bilioni 20 na kusema ataongeza fedha nyingine endapo...

Na Saada Akida

AMETIMIZA! Mwekezaji na Mwenyekiti wa Bodi ya Wakurugenzi wa Simba, Mohammed Dewji 'Mo', amekata mzizi wa fitna kwa kuweka kiasi cha Sh. bilioni 20 katika klubu hiyo baada ya kupata ridhaa kutoka kwenye Tume Huru ya Ushindani (FCC).

Akizungumza jijini Dar es Salaam jana, Dewji alisema amefikia kutekeleza ahadi hiyo baada ya mchakato wa mabadiliko ya mfumo wa uendeshaji kufikia asilimia 97 na yeze kupewa ridhaa na mamlaka husika ikiwamo FCC.

Dewji alisema kiasi hicho cha fedha ali-choweka kitamwezesha kumiliki hisa za Simba kwa asilimia 49 huku kiasi kingine kilichobakia cha asilimia 51 kimebakia kwa wanachama wa klubu hiyo.

"FCC imeturuhusu kuingia hizo fedha, tayari Sh. bilioni 20 nimeingiza katika akaunti ya Simba SC Limited Company, mchakato haukuwa rahisi hadi kukamilika

kulikuwa na maneno mengi sana kuhusu suala hili, ila sasa nina imani mjadala wa bilioni 20 nimelifunga leo," alisema Dewji.

Mfanyabiashara huyo alisema ana imani kitendo cha kuweka fedha hizo kitawafunga 'mdomo' wale ambao walidai hana fedha hizo za kuwekeza katika klubu hiyo ya Wekundu wa Msimbazi kama alivyoahidi mbele ya wanachama.

"Tangu tumeingia katika mchakato huu kuna mengi yaliyoongelewa ila watambue kwamba kwa miaka minne ya mchakato huu tayari nimeshatumia Sh. bilioni 21.3 ikiwamo usajili wa wachezaji, makocha na mambo muhimu kuhusu timu, hizi fedha zilizotumika ni fedha za ziada kulingana na mapenzi yangu na Simba, nina imani baada ya kuweka fedha hizo sasa tutajipanga kwa ajili ya mipango ya klubu," alisema Dewji.

Aliongeza ana imani Simba itatawala soka la Afrika na ni lazima uwepo uwekezaji kwa sababu bila fedha timu haiwezi kushindana na timu kubwa za Afrika ikiwemo Al Ahly ya

Misri na nyingine.

"Simba ni taasisi kubwa na inaendeshwa kwa uwazi na nidhamu ya hali ya juu, haku-na mkubwa ndani ya klubu hii, hata mimi (Dewji), ni mdogo sana mbele ya Simba, kila kitu kinaenda kwa weledi mkubwa."

"Baada ya kuweka Sh. bilioni 20, Simba ina mipango mikubwa sana ikiwamo kujenga viwanja vinne mbali na ule Uwanja wa Bunju, maboresho ya timu ya vijana na timu ya wanawake ambayo nao wanakwenda kuitukilisha katika michuano ya kimataifa," alisema Dewji.

Aliongeza Simba haitakubali kupokea mdhamini ambaye atatoa fungu sawa na timu zingine, kwa sababu thamani ya Simba kwa sasa imeongezeka na mchangano wake umesaidia kuitoa katika nafasi ya 22 hadi 12, na kuifanya Tanzania iwakilishwe na timu nne kwenye mashindano ya kimataifa msimu tujao.

"Sikubali mdhamini aje kwangu kutoa sawa na timu zingine, tutatafuta mianya

mingine ya kutafuta fedha, ikishindikana basi nitatoa mwenyewe kuongeza mzigo na klubu hii itajiedhesa na kufikia malengo," alisema Dewji.

Mwenyekiti wa Bodi ya Wadhamini, Adam Mgoyi, alisema mchakato wa mabadiliko unakaribia kufikia mwisho na tayari uko katika asilimia 97 huku akiweka wazi mambo machache ndiyo yamebakia ikiwamo uhakiki wa wanachama, mali na madeni ya klubu.

Naye Mwenyekiti wa Simba, Murtaza Mangungu alisema wanatarajia kukutana na wanachama ili kuwaeleza masharti wali-yopewa na FCC.

"Tutawaeleza wanachama masharti ambayo yameelezwaa na FCC, ni haki yao katika uwekezaji huo, mbali na suala la kiasi cha fedha zilizowekwa na mwekezaji huyo," alisema Mangungu.

